

NACIONALNI PROGRAM RAZVOJA SPORTA U CRNOJ GORI

I U V O D

Sport kao djelatnost od javnog interesa zauzima značajno mjesto u svim evropskim državama. Finansijska i druga učešća države u području sporta kroz budžete na svim nivoima, određivanje pravnih lica u sportskoj djelatnosti, poreske olakšice i drugo, značajna su i važna pitanja u svim zemljama bez obzira na status i odnose vladinih i nevladinih organizacija i sportskih asocijacija. U Evropi je saradnja i jasno određivanje nadležnosti između vladinih i nevladinih sportskih organizacija, ali i partnerstva, opšte prihvaćena pojava.

Polazeći od značaja sporta za zdravlje nacije, socijalnu integraciju, međunarodni prestiž i afirmaciju, nacionalni ponos, osjećanje pripadnosti, moral i druge vrijednosti od opšteg interesa neophodno je da država u želji da, ne samo održi već i otvori nove perspektive razvoja crnogorskog sporta, učestvuje u stvaranju uslova za razvoj sporta. Ovo i iz razloga što dobro osmišljenim sistemom uređivanje stručnih, organizacionih i upravljačkih zadataka kako na lokalnom tako i na državnom nivou, sport mora postati važan faktor svijesti pojedinca o zdravlju, odnosno važan činilac prevencije zdravlja i sociopatoloških pojava među mladima. Takođe treba istaći da međunarodno postignuti sportski rezultat doprinosi međunarodnoj promociji države, odnosno da vrhunski sportski uspjeh u razvijenom svijetu ima poseban značaj.

Razvoj sporta u Crnoj Gori treba posmatrati kao integralni dio ukupnog razvoja naše države na njenom putu uključivanja u evropske i svjetske tokove. Sport kao djelatnost od javnog interesa treba da ispuni svoju naglašenu društvenu misiju koja pored takmičarskog ima važan vaspitni, zdravstveni kulturni, socijalni i drugi sadržaj. Dakle, sport nije sam sebi cilj, on je sredstvo obrazovanja, vaspitanja, zabave, mode, statusnog simbola, egzistencije, i sve to uzeto zajedno, biznisa.

Crna Gora ostvaruje javni interes u sportu obezbjeđujući uslove za realizaciju programa od javnog interesa, koji su definisani ovim Nacionalnim programom razvoja sporta. Država to čini podsticanjem i obezbjeđivanjem uslova za razvoj sporta, naročito učestvujući u planiranju, izgradnji i održavanju sportskih objekata, obezbjeđujući kadrovski potencijal za realizaciju programa, odnosno sve druge relevantne i realne pretpostavke koje su u funkciji stvaranja finansijskog sistema za uspješnu valorizaciju programa sporta. Iz tih razloga je

neophodno da Vlada Crne Gore, preko svog resornog organa uspostavlja, iz godine u godinu, kvalitetnije partnerske odnose sa nacionalnim sportskim savezima, Crnogorskim olimpijskim komitetom, sportskim klubovima i lokalnim samoupravama.

Stvaranjem uslova koji podstiču veća ulaganja u sport održava se i poboljšava nivo sportskog rezultata. To uslovljava povećanje masovnosti svih oblika sportskog učestvovanja (gledanost, prisutnost, sportska aktivnost i sl.), upotrebu sportskih proizvoda, razvoj sportske industrije, trgovine, turizma i ostalih djelatnosti koje su povezane sa sportom. Ovo će rezultirati otvaranjem se novih radnih mjesta, a u svijetu će se bolje prepoznati država i njeni resursi.

Shodno ustavno-pravnom uređenju države Crne Gore, međunarodnim poveljama i konvencijama o sportu i potrebama crnogorskog sporta, bilo je neophodno da se primjerenije i kvalitetnije uredi područje sporta. Zato je opredjeljenje države da se Zakonom o sportu i Nacionalnim programom razvoja sporta sveobuhvatno, dugoročno i dinamično, tj. predviđajući i stvarajući pretpostavke i uslove za razvoj, definiše javni interes u sportu, odnosno, na savremen način uredi sport kao djelatnost od javnog interesa.

U ostvarivanju javnog interesa u sportu definiše se podjela nadležnosti između državne uprave i lokalne samouprave pri čemu se uređuje način ostvarivanja javnog interesa. Kao dugoročni interes za razvoj crnogorskog sporta, Vlada Crne Gore donosi Nacionalni program razvoja sporta kojim se utvrđuju sportski razvojni ciljevi, a donošenjem godišnjih programa sporta (na državnom i lokalnom nivou) i njihovom implementacijom, na transparentan način će se određivati i sufinansirati izvršioци izabranih programa u sportu.

Nacionalni program razvoja sporta u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Nacionalni program) se bazira na praksi drugih zemalja, kao i na iskustvu u funkcionisanju sistema sporta u Crnoj Gori. Na njegovu izradu uticalo je nekoliko faktora, među kojima su: analiza postojećeg stanja, međunarodni standardi i domaće zakonodavstvo.

Za izradu Nacionalnog programa, uz odgovarajuću modifikaciju i prilagođavanje specifičnostima sistema sporta u Crnoj Gori, primijenjena su iskustva organizacije i strategija razvoja sporta u Španiji, Francuskoj, Sloveniji, Srbiji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

S ciljem da se identifikuju glavni problemi sporta u Crnoj Gori i definišu strateški ciljevi njegovog razvoja, a usljed nedostatka jedinstvene baze podataka, osnovu za izradu ovog dokumenta predstavljala je ekspertna ocjena kompetentnih osoba. Na osnovu ekspertskih ocjena, relevantnih bibliografskih izvora, kao i empirijski prikupljenih podataka, izveden je veliki broj zaključaka koji su bili osnov za definisanje stanja sporta u Crnoj Gori i odgovarajućih aktivnosti na realizaciji postavljenih strateških ciljeva po oblastima sporta.

II STANJE SPORTA U CRNOJ GORI

Prethodni Zakon o sportu koji je donijet 2004. godine sa izmjenama i dopunama iz 2007. godine i Nacionalni program sporta u Crnoj Gori, donijet 2005. godine, kao dva strateška državna **pravna akta u sportu**, na osnovu međunarodnih propisa u sportu i potreba crnogorskog sporta, definisali su uređenje sistema sporta u Crnoj Gori. Međutim, određene pojave u funkcionisanju pojedinih sportskih organizacija, posebno nacionalnih sportskih saveza, način i postupak registracije, odnosno upisa u Registar sportskih organizacija, rješavanje sportskih sporova, informacioni sistem i evidencije u sportu, kao i definisanje pitanja anti-dopinga, nametnuli su potrebu donošenja novog zakona o sportu. Osim navedenih razloga, donošenje novog Zakona o sportu uslovljeno je potrebom usaglašavanja Zakona o sportu sa postojećim pravnim sistemom Crne Gore i otklanjanjem određenih nejasnoća u primjeni određenih zakonskih rješenja. Ovo i iz razloga što je ovaj zakon donijet u uslovima drugačijeg državnog statusa Crne Gore.

Novim Zakonom o sportu definiše se predmet, pojam i djelatnost sporta, načela na kojima se zasniva sport i obaveza primjene sportskih pravila (nacionalnih i međunarodnih sportskih organizacija i institucija). Pored toga, zakon se zasniva na najboljim međunarodnim iskustvima i prati evropske propise i standarde u razvoju sporta u Crnoj Gori.

Oblast sporta u Crnoj Gori definiše se kao djelatnost od javnog interesa.

Definisan je način i mjere ostvarivanja javnog interesa, utvrđivanje i način donošenja Nacionalnog programa sporta i opštinskog programa sporta.

Takođe, predviđeno je da će Vlada obrazovati Nacionalni savjet za sport koji će se baviti savjetodavnim i stručnim pitanjima u oblasti sporta i davanjem stručne pomoći (savjeti i mišljenja) pri donošenju odluka i pripremanju propisa u oblasti sporta.

Zakonom su precizirane odredbe i definisan pojam fizičkog lica (sportista, trener i stručnjak osposobljen za rad u sportu) i pravnog lica (sportska organizacija i organizacija za obavljanje sportske djelatnosti) koje se bavi sportom.

Definisan je pojam sportiste, sportiste amatera, profesionalnog sportiste, kao i status i kategorije sportista koja se stiču na osnovu postignutih sportskih rezultata (vrhunski sportista i kategorisani sportista). Promovišući rad, upornost, borbenost i poštenje, vrhunski sportista svojim odgovornim ponašanjem predstavlja uzor mladima. Na taj način sport dobija ne samo takmičarski, reprezentativni i zdravstveni značaj u društvu, već i širi vaspitno-razvojni značaj.

Utvrđeni su stručni poslovi u sportu uz određenje ko može da ih obavlja (trener, nastavnik, odnosno profesor fizičkog vaspitanja i sportski stručnjak

osposobljen za rad u sportu). Bliže uslove, način i postupak sticanja odgovarajuće licence propisuje nacionalni sportski savez uz prethodnu saglasnost Ministarstva prosvjete i sporta. Ovo iz razloga što se određeni broj trenera, nakon završetka sportskih karijera, bavi trenerskim poslom bez odgovarajuće dodatne edukacije. U svom radu ovi treneri ne sprovode naučno utemeljene metode, zbog čega i ne postižu adekvatne rezultate.

Vrhunski sportista ostvaruje pravo na doživotnu mjesečnu naknadu, kao i pravo na premiju za ostvareni vrhunski sportski rezultat. Pravo na naknadu, shodno propisanim kriterijumima, ima i selektor seniorske reprezentacije Crne Gore u ekipnom sportu, kao i crnogorski državljanin koji je izabran za sportistu godine od strane COK-a.

Pravo na isplatu doživotnih mjesečnih naknada može se ostvariti samo po jednom osnovu nakon navršenih 40 godina života. Kriterijume za određivanje visine naknade, odnosno premije utvrđuje Vlada.

Zakonom je predviđeno da svake godine Ministarstvo na prijedlog nacionalnog sportskog saveza proglašava zaslužnog sportskog radnika za izuzetan doprinos u razvoju i afirmaciji sporta u Crnoj Gori, u cilju motivacije i podsticaja našim sportistima u ostvarivanju vrhunskih rezultata. Takođe, propisano je da sportistu godine na prijedlog nacionalnih sportskih saveza bira Crnogorski olimpijski komitet, u skladu sa aktom o kriterijumima, načinu i postupku izbora sportiste godine.

Zakonom se definiše sportska organizacija, njen status i način osnivanja i prestanka rada. Prilikom osnivanja sportske organizacije osnivač dostavlja akt o osnivanju i statut, kao i dokaze o ispunjavanju uslova koji su neophodni za početak rada, odnosno registraciju sportske organizacije. Postupak registracije, način vođenja i brisanja iz Registra sportskih organizacija propisuje Ministarstvo.

Posebno se ističu uslovi za obavljanje sportske djelatnosti fizičkih lica (kao preduzetnika) i pravnih lica, odnosno sportskih organizacija, kao slučajevi u kojima je zabranjeno učešće u stručnim i upravljačkim organima sportskih organizacija.

Precizirane su i odredbe koje utvrđuju vrste sportskih organizacija i posebni uslovi za njihovo osnivanje.

Pored navedenog, definiše se način osnivanja, zabrana korišćenja u nazivu riječi „klub” i „savez” i određivanje uslova za obavljanje sportske djelatnosti organizacijama za obavljanje sportske djelatnosti (npr. škola fudbala, škola tenisa, fitness centar i sl.).

S obzirom na to da sport i sportska rekreacija imaju veliki značaj u cjelokupnom procesu rehabilitacije invalidnih osoba, propisano je osnivanje sportske organizacije lica sa invaliditetom. Neophodno je omogućiti jednaka prava licima sa invaliditetom da se bave sportskim i rekreativnim aktivnostima.

Država i opština u saradnji sa sportskim organizacijama podstiču i pomažu školska sportska društva i školski sportski savez stvaranjem, prije svega, organizacionih, prostornih, finansijskih i stručnih uslova za rad. Definisane su i način, uslovi i ciljevi osnivanja studentskih sportskih društava i Crnogorskog studentskog sportskog saveza.

Utvrđeni su oblici sportskih priredbi (sportske manifestacije i sportska takmičenja), obaveze organizatora sportske priredbe da obezbijedi njeno nesmetano i bezbjedno održavanje, kao i opšti uslovi za organizovanje sportske priredbe.

Definisana su velika međunarodna takmičenja, uslovi i kriterijumi za njihovu organizaciju za dobijanje odgovarajuće saglasnosti. Nacionalni sportski savez vodi sistem takmičenja u sportu za koji je osnovan, uz obavezu pravovremenog donošenja propozicija takmičenja odnosno njihovih izmjena.

Takođe, određeno je šta se smatra sportskim objektom, dužnosti vlasnika, odnosno korisnika sportskog objekta u vezi sa njegovim održavanjem, kao i javni sportski tereni (trim staze, skijališta, planinarske staze, biciklističke staze, plaže itd.) i uslovi pod kojima se obavlja sportska djelatnost.

Zakonom je propisano da zdravstvenu sposobnost sportista utvrđuje doktor specijalista medicine sporta, odnosno ovlašćeni doktor. Takođe, uslove za obavljanje zdravstvenih pregleda, kao i način vođenja evidencija i medicinske dokumentacije sportista, odnosno uslove koje mora da ispunjava ovlašćeni doktor, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravstva uz prethodno mišljenje Ministarstva.

Izričito se zabranjuje uzimanje nedozvoljenih doping sredstava u skladu sa Međunarodnom anti-doping konvencijom; utvrđuju obaveze omogućavanja doping kontrole i drugo. Za praćenje i sprovođenje međunarodnih konvencija protiv dopinga u Crnoj Gori, Vlada će obrazovati Nacionalnu komisiju za borbu protiv dopinga u sportu.

Radi organizovanog i sistematskog praćenja stanja u sportu i dugoročnog planiranja njegovog razvoja u Crnoj Gori, propisana je obaveza vođenja odgovarajućih evidencija i Centralnog registra za sport. Ministarstvo će propisati vrste evidencija, kao i oblik, sadržaj, način vođenja, održavanja i korišćenja podataka Centralnog registra.

Određeni su mogući izvori finansiranja sporta, kao i programi od javnog interesa koji se finansiraju iz državnog, odnosno opštinskog budžeta.

Nadzor nad sprovođenjem zakona, drugih propisa i opštih akata, vrši Ministarstvo. Inspeksijski nadzor u oblasti sporta, vrši Ministarstvo preko inspektora za sport, čije su obaveze i ovlašćenja precizno propisani.

U cilju hitnog rješavanja sporova u sportu, propisano je da COK obrazuje arbitražu, čiji će sastav i organizaciju, način izbora i razrješenja članova i njene nadležnosti utvrditi Skupština COK-a.

Propisano su kazne za prekršaje i određene visine kazni za prekršaj pravnim, fizičkim i odgovornim licima u pravnom licu.

Zakonom su određeni rokovi sportskim organizacijama za usklađivanje sa odredbama ovog zakona, rok za donošenje propisa, kao i rok prestanka važenja prethodnog zakona i stupanja na snagu ovog zakona.

Dakle, Zakon o sportu, sa svim propisanim podzakonskim aktima, predstavlja propis koji na sveobuhvatan način uređuje sport u Crnoj Gori kao djelatnost od javnog interesa. Međutim, za oblast pravnog uređenja, a samim tim i funkcionisanja sistema sporta, od neposredne važnosti su sljedeći propisi: Zakon o ratifikaciji Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu, Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, Zakon o javnim skijalištima, statuti Crnogorskog olimpijskog komiteta i Nacionalnih sportskih saveza kao i međunarodni propisi koji tretiraju pitanje sporta.

Način **finansiranja sporta** u Crnoj Gori se odvijao po takozvanom „kombinovanom modelu“ koji uključuje strukturu finansiranja iz javnih sredstava (državnog i lokalnih budžeta) i angažovanjem sredstava privrednih društava i građana (članarina, sponzorstvo, donatorstvo i ostali zakonski prihodi). Javna sredstva su shodno Zakonu o sportu i kriterijumima za finansijsko vrednovanje Nacionalnog programa sporta opredjeljivana za realizaciju odgovarajućih programa. Najveći dio sredstava koji u strukturi Budžeta Crne Gore iznosi između 0,2% do 0,3% opredjeljivan je za programe nacionalnih sportskih saveza i Crnogorskog olimpijskog komiteta oko 70% a ostalih 30% za programe sportskih klubova, stipendije perspektivnih sportista, naknade vrhunskim sportistima i premije za ostvarene sportske rezultate. Visina sredstava za sufinansiranje pojedinih programa na nivou države, a posebno na nivou lokalne samouprave, nije dovoljna. Naime, pri postojećem socijalnom statusu građana i uz skromno tržište, neprimjereno je očekivati značajniji prihod od članarine, ulaznica ili donacija i sponzorstva. Uz to, ulaganje u sport nije odgovarajuće stimulirano, posebno kroz poreske i carinske olakšice. Dakle, pri postojećem socijalnom statusu građana ne može sport biti finansijski podržan na način kako to često ambiciozni sportski radnici žele, ali neophodno je uspostaviti povoljniji zakonski finansijski sistem za sport kao djelatnost od javnog interesa, a samim tim i mnogo kvalitetniju kontrolu finansijskih tokova u sportu.

Analizom sistema raspodjele finansijskih sredstava iz Budžeta, zatim sistema kontrole njihovog trošenja, kao i uvidom u specifičnosti finansiranja sporta na lokalnom nivou, konstatovani su određeni problemi. Posebno je uočljivo odsustvo reda i unificiranosti u načinu pribavljanja, usmjeravanja i kontrole potrošenih sredstava. Kao najznačajnija zapažanja i preporuke u vezi sa finansijskim aspektima crnogorskog sporta moguće je zaključiti sljedeće:

- prisutno je preklapanje u finansiranju raznih projekata sa više nivoa državne uprave;
- sistem raspodjele sredstava iz budžeta Crne Gore je raznovrstan i dotiče se gotovo svih segmenata sporta u Crnoj Gori;
- način sufinansiranja Nacionalnih sportskih saveza je korektno razrađen i uglavnom dobro funkcioniše;
- raspodjela finansijskih sredstava po opštinama je veoma različita i uglavnom preovladava stihijsko raspoređivanje sredstava bez tačno utvrđenih kriterijuma;
- u opštinama se ne raspolaze dovoljnim brojem podataka, tako da je teško napraviti objektivne i precizne kriterijume za raspodjelu finansijskih sredstava;
- opštinama je potrebna pomoć u izradi modela finansiranja sporta na nivou lokalne samouprave;
- potrebno je utvrditi vertikalni sistem sinhronizacije kada su u pitanju programi koji se finansiraju sa nivoa države i lokalne samouprave;
- potrebno je preciznije definisati uslove, postupak, mjerila i kriterijume za dodjelu sredstava i kontrolne mehanizme utroška opredijeljenih finansijskih sredstava iz budžeta.

Kada je riječ o finansiranju sporta iz izvora privrednih subjekata, uslovi i kriterijumi pod kojima se u Crnoj Gori realizuju sponzorstva i donatorstva za sportske namjene su netransparentni, nedovoljno povezani i neusklađeni sa ostalim elementima sistema finansiranja sporta. Izdaci privrednih društava za sportske namjene ne mogu se sagledati na osnovu direktnog uvida u finansijske izvještaje zbog činjenice da se u posljednjim godinama vode pod sumarnom stavkom koja obuhvata rashode za humanitarne, kulturne, zdravstvene i druge namjene. Prilikom sagledavanja trenutne uloge privrednih društava u finansiranju sporta u obzir se moraju uzeti i rashodi koji privredna društva iskazuju za svrhe reklama, propagandnih kampanja i troškova reprezentacije. Sredstva izdvojena za te namjene predstavljaju značajan izvor finansiranja sportskih aktivnosti, ali nijesu dovoljno transparentna (nijesu poznati kriterijumi za raspodjelu tih sredstava). Prilikom donošenja izmjena i dopuna ili donošenja novih propisa, potrebno je prethodno procijeniti i sagledati vrijednost sredstava koje privredna društva godišnje izdvajaju za sport u Crnoj Gori, a zatim predložiti nova zakonska rješenja čija svrha bi bila podsticanje sponzorstva i donatorstva u Crnoj Gori, uz preciziranje kriterijuma na osnovu kojih se dodjeljuju sponzorstva i donacije sportistima i sportskim organizacijama iz sredstava javnih preduzeća čiji je osnivač odnosno većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave.

Djeca i omladina imaju potrebu i pravo na **fizičko vaspitanje** kao nerazdvojjiv dio kvalitetnog obrazovanja, kojim se omogućava permanentan

psihofizički razvoj, uči o životu, stiču etičke vrijednosti i izgrađuju ostale vrijednosti kao što su: komunikacija, saradnja, timski rad, poštovanje drugih, fer plej, prihvatanje pobjede i poraza, zajednički život u miru i harmoniji. Fizičko vaspitanje je osnovni školski predmet koji je usmjeren na fizičku aktivnost, fizički razvoj i zdravlje, te je potrebna njegova dalja afirmacija kao bazično nastavnog predmeta, odnosno pedagoškog procesa kojim se obezbjeđuje integralan razvoj uma, tijela i duha. Planom se mora obezbijediti dovoljan broj časova unutar koga je moguće ostvariti misiju kvalitetnog fizičkog vaspitanja i **školskog sporta**, ali i partnerstva sa ukupnim sistemom sporta. Da li je postojeći nedjeljni fond časova fizičkog vaspitanja dovoljan da se postignu postavljeni ciljevi, da li su primjereni uslovi (prostor i oprema) za izvođenje nastave fizičkog vaspitanja i da li su kadrovski potencijali koje stvaraju fakulteti za fizičko vaspitanje zadovoljavajući? Odgovor na ova pitanja mogao bi se dati na način, koji se često primjenjuje u pedagoškoj praksi: dobro je, a moglo bi biti i mnogo bolje.

Na nivou škola, posebno u najvećem broju osnovnih, formirana su ili su u fazi formiranja školska sportska društva, preko kojih se sprovode vannastavne školske sportske aktivnosti. Školska sportska društva u izabranim šest sportova (atletika, rukomet, košarka, odbojka, mali fudbal i šah) uključuju se u odgovarajući sistem takmičenja, od odjeljskog, razrednog, školskog, međuškolskog i regionalnog do državnog. Na ovim takmičenjima, u organizaciji Saveza školskih sportskih društava Crne Gore, učestvuje preko 30.000 učenika-sportista osnovnih škola. U srednjim školama, već duži niz godina, sistem školskih sportskih takmičenja ne funkcioniše.

Podsticanjem i podrškom rada Studentskog sportskog saveza Crne Gore, preko koga se vodi ukupna politika razvoja **studentskog sporta**, u zadnjih nekoliko godina došlo je do kvalitetnog pomaka u ovom segmentu sporta. Na najvećem broju univerzitetskih jedinica – fakulteta formirana su sportska društva, koja kroz sistem takmičenja studentskog sporta, sa preko 3.000 studenata učestvuju u takmičenjima u više sportova. Pored toga crnogorski studenti su uključeni u sistem takmičenja koje organizuje svjetska studentska sportska asocijacija.

Vrhunski sport, kao i ostale forme sporta (perspektivni i kvalitetni) u Crnoj Gori, nalaze se na prekretnici, kako organizacionog usavršavanja, tako i sistemskog uobličavanja. Sport naročito vrhunski, susreće se sa velikim brojem problema, koji direktno utiču, ne samo na njegov budući razvoj, već i na održavanje dostignutog nivoa razvoja. Problemi koji opterećuju sport su različiti i pripadaju, kako unutrašnjim, onima koji su svojstveni samo sportskoj organizaciji, tako i spoljašnjim, među kojima treba izdvojiti neadekvatnost prostornih i materijalno-tehničkih uslova za dostizanje odgovarajućih sportskih rezultata. Budžeti nacionalnih sportskih saveza i sportskih klubova su segment

koji u najvećoj mjeri određuju ciljeve i pravce njihovog djelovanja. Osim evidentnih finansijskih poteškoća, posebno kod većeg broja nacionalnih sportskih saveza, uočeno je i izuzetno loše poslovanje pojedinih saveza u smislu slabe organizacije rada, lošeg vođenja administracije, finansijske nediscipline, odnosno nenamjenskog utroška sredstava. Iz svega toga proizilazi slabo organizovanje takmičenja, loša promocija saveza u javnosti, nedostatak sponzora, zanemarivi rezultati i sl. Dodatni problem u realizaciji programa nacionalnih saveza predstavlja dinamika uplata budžetom opredijeljenih sredstava, koja nije usklađena sa potrebama saveza, što često dovodi u pitanje realizaciju pojedinih programskih zadataka, odnosno pod povoljnijim uslovima obezbjeđivanje učešća reprezentativnih selekcija na odgovarajućim takmičenjima. Da bi nacionalni savez mogao ostvarivati odgovarajuće strateške ciljeve i zadatke, njegovi organi upravljanja – rukovodstvo, moraju imati jasnu viziju i plan ostvarenja te vizije. I pored toga što je jedan broj nacionalnih sportskih saveza kvalitetno riješio kancelarijske prostore (FSCG, KSCG, OSCG, RSCG), većina saveza nema radnog prostora niti profesionalno uposleno osoblje. Telefonski brojevi i brojevi faksova su privatni brojevi rukovodećih lica, a pojedini savezi su registrovani na privatnim adresama generalnih sekretara ili predsjednika saveza.

Ipak i pored svih navedenih nedostataka i problema sa kojima se savezi srijeću ostvaruje se učešće na odgovarajućim međunarodnim takmičenjima na kojima se postižu sportski rezultati koji prevazilaze organizacione i finansijske uslove saveza.

Sportska rekreacija – „Sport za sve“ je u proteklom periodu, kao veoma značajan segment sporta, bio prilično skromno finansiran iz budžeta.

Nacionalni savez i opštinski savezi „Sport za sve“ obavljaju svoju misiju organizovanja akcija i manifestacija sa ciljem aktivnog uključivanja u vježbanje što većeg broja sociouzrasnih kategorija građana. Takođe, organizuju se edukativne aktivnosti i podstiče izdavačka djelatnost sa ciljem usvajanja većeg obima saznanja građana o značaju i korisnosti redovnog vježbanja i aktivnog učešća u raznovrsnim rekreativnim aktivnostima za očuvanje i poboljšanje zdravlja, radne i životne kondicije i sposobnosti.

Nacionalni savez „Sport za sve“ obavlja međunarodnu saradnju, odnosno, organizovano učešće i predstavljanje područja sportske rekreacije u svim segmentima njenih funkcija (takmičarskoj, stručnoj, edukativnoj, organizacionoj, kulturnoj itd.).

Privatna inicijativa u oblasti rekreativnog vježbanja postala je dominantna u posljednjih petnaest godina. Rast privatne inicijative ilustruje sagrađenost novih teniskih terena, igrališta za mali fudbal, balon sala i fitness centara – klubova koji su u funkciji sportske i sportsko-rekreativne aktivnosti. Kao i u drugim segmentima sporta i ovdje ne postoji evidencija o broju

rekreativnih programa, objekata za rekreaciju, kao i o stepenu obrazovanosti kadra koji se bavi instruktažom. Nedostaje normativa o minimalnim uslovima kad je u pitanju oprema, rekviziti i prostor za rekreativno vježbanje u objektima. Zbog toga ova oblast treba da se primjerenije uredi i stavi u funkciju poboljšanja uslova za bavljenje rekreacijom, što je moguće većeg broja građana, a samim tim i ohrabri privatnu inicijativu.

Kao što je slučaj u cijelom sistemu sporta u Crnoj Gori, ni u **sportu osoba sa invaliditetom** ne postoje baze podataka o osobama sa invaliditetom koji žive u Crnoj Gori, a koji se bave sportskim aktivnostima. Pogotovo nema ažuriranih podataka o vrstama i stepenu invaliditeta, o polnoj, starosnoj i obrazovnoj strukturi tih ljudi. Postojeći sportski objekti su uglavnom nepristupačni sportistima sa invaliditetom, prije svega zbog arhitektonskih barijera. Rezultati koje su ostvarili sportisti sa invaliditetom više su plod angažovanja pojedinaca nego sistemskog djelovanja organizacija koje se bave ovom djelatnošću i znatno su iznad uslova u kojima su ostvareni. Zato je dužnost, prije svega Paraolimpijskog komiteta Crne Gore i države da se pitanje sporta osoba sa invaliditetom sistemski uredi i podrže kvalitetni programi.

Sportski objekti u Crnoj Gori predstavljaju značajan sportski građevinski fond koji čine: 20 sportskih dvorana, kao samostalnih objekata ili u okviru sportskih centara sa ukupnom površinom od oko 74.878 m² i 27.560 tribinskih mjesta za sjedenje, 50 stadiona – fudbalskih igrališta ukupne površine 464.539 m² kapaciteta 81.600 mjesta za sjedenje; 79 otvorenih sportskih poligona ukupne površine 100.720 m²; 14 bazena od čega 5 zatvorenih i 9 otvorenih; 66 teniskih terena i 7 atletskih staza sa pratećim atletskim borilištima. Dakle, Crna Gora sa 620.029 građana i površinom od 13.812 km², raspolaže fondom sportskih objekata, čija gustina u prostoru predstavlja značajan potencijal i osnovu za dalji razvoj sporta.

Iskustvo u proteklom periodu ukazuje na nedovoljno usmjeren planski pristup izgradnji sportskih objekata, kada je u pitanju njihov prostorni raspored na nivou Crne Gore. Tako, dio sjevernog regiona (Andrijevica, Plužine, Šavnik i Žabljak) nema sportskih objekata koji bi se mogli svrstati u kategoriju građevinskih sportskih objekata od posebnog značaja. S druge strane, lokacije pojedinih izgrađenih objekata su opterećene problemima izazvanim nedostatkom potrebnog prostora i saobraćajne infrastrukture. Pojedini sportski objekti su više „umetnuti“ u gradska tkiva, nego što su rezultat adekvatno osmišljeno urbanističkog tretmana. Kapaciteti pojedinih objekata, prije svega u dijelu gledališta, predimenzirani su.

Građevinsko stanje sportskih objekata, posebno fudbalskih stadiona – terena, sportske dvorane u Kolašinu i značajnog broja otvorenih sportskih poligona, nije zadovoljavajuće. Međutim, ovi sportski objekti, iako najvećim

dijelom neadekvatno održavani, mogu se uz određene planske intervencije i relativno skromne investicije dovesti u stanje odgovarajućih namjena.

U kontekstu nastalih promjena tržišnim poslovanjem, sport ne treba posmatrati samo kroz izgrađeni fond sportskih objekata i u njih uložena sredstva, već kao sastavni dio privrednog i društvenog ambijenta, koji mora biti tretiran kao predmet ponude i tražnje. Zapravo, sportu a pogotovo sportskim objektima, sve više treba prilaziti i kroz njihovu komercijalnu funkciju, pri čemu je jedan od načina, kako to rade u objektima čiji su vlasnici i korisnici fizička lica – privatnici, organizovanje sportskih aktivnosti na profitnoj osnovi. Imajući to u vidu, kao i činjenicu da je sport djelatnost od javnog interesa, u cilju formiranja nižih cijena za korišćenje usluga od strane sportskih organizacija i građana, država bi trebalo da kroz odgovarajuće olakšice stimuliše povoljnije uslove za izgradnju i održavanje sportskih objekata.

Jedan od ključnih problema i opterećenja u održavanju i servisiranju sportskih objekata čine visoki troškovi električne energije što uslovljava i visoke cijene za njihovo korišćenje od strane sportskih organizacija i građana. Na tom planu, imajući u vidu da je sportska djelatnost od javnog interesa, država bi trebalo da obezbijedi uslove za obračun utroška električne energije po povlašćenim tarifnim uslovima.

Najzad, ohrabruje činjenica da su u zadnjih nekoliko godina za izgradnju i korišćenje sportskih objekata sve više zainteresovana fizička lica – preduzetnici koji po pravilu kvalitetno grade, održavaju i stavljaju u funkciju sportske objekte. Prilikom izgradnje novih, rekonstrukcije ili adaptacije postojećih sportskih objekata, neophodno je da njihova izgradnja, održavanje i korišćenje bude u skladu sa: građevinsko-arhitektonskim standardima, sportskim normativima za trening i takmičenje, higijenskim standardima, ekološkim standardima, bezbjednosnim zahtjevima, pravnim normativima i ekonomskim principima. Sportski objekti, pored funkcionalnosti, treba da imaju i estetske vrijednosti. Na tom planu neophodno je obezbijediti sinhronizovano angažovanje i djelovanje lokalne samouprave i nadležnih državnih organa za sport, urbanizam i ekologiju, kao i odgovarajućih nacionalnih sportskih saveza.

Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje stručnih kadrova u sportu, naučnoistraživačka djelatnost, i utvrđivanje i praćenje nivoa pripremljenosti sportista u Crnoj Gori jedan su od bitnih uslova budućeg razvoja sporta. U ovoj oblasti poseban problem predstavlja neuređenost sistema kontinuiranog stručnog usavršavanja i licenciranja trenerskog kadra kao i odsustvo kontrole u području stručnog rada. Matični fakultet za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću akreditovan je kao obrazovna i naučnoistraživačka ustanova za posebne studijske programe na akademskim i strukovnim studijama koji ima za cilj obrazovanje kadrova za stručni i naučnoistraživački

rad u sportu. Na ovom fakultetu u toku su pripreme za početak rada dijagnostičkog centra koji će biti u funkciji sistema naučno zasnovanog praćenja statusa sportista.

Zdravstvena zaštita u sportu vrši se u skladu sa zakonskim propisima kojima su uređene oblasti zdravstvene zaštite i sporta u Crnoj Gori. Danas u Crnoj Gori egzistiraju nevladina udruženja koja se bave unapređivanjem zdravstvene zaštite sportista i antidoping kontrolom. Crna Gora je u oktobru 2008. godine ratifikovala Međunarodnu konvenciju protiv dopinga u sportu. Ova Konvencija, između ostalog, obavezuje zemlje potpisnice da obezbijede, preko odgovarajućih organizacija i/ili institucija, njenu primjenu. Zato je Zakonom o sportu propisano da za praćenje i sprovođenje ove Konvencije u Crnoj Gori Vlada Crne Gore obrazuje Nacionalnu komisiju za borbu protiv dopinga u sportu.

Žene u sportu nijesu u dovoljnoj mjeri zastupljene. Prethodnih godina mnoge međunarodne organizacije, sportske i ne samo sportske, bave se pitanjem podsticanja unapređivanja i razvoja ženskog sporta. Vladini organi, nacionalne sportske organizacije i druge institucije nastoje da sportske i sportsko-rekreativne aktivnosti učine dostupnijim ženama. Dosadašnja istraživanja su pokazala da postoji značajno manji procenat zastupljenosti žena u odnosu na muškarce u sportskom sistemu Crne Gore.

Pitanje **borbe protiv nasilja u sportu** uređeno je Zakonom o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama. Na tom planu u Crnoj Gori, zadnjih godina, nije bilo u većoj mjeri, kao što je bilo izraženo u zemljama okruženja, drastičnih kršenja propisanih odredbi ovog zakona.

Sredstva informisanja koja prate sport u pojedinim slučajevima zanemaruju i prećutkuju određene činjenice, dok neke druge probleme prenaglašavaju i time doprinose stvaranju pogrešne predstave o tome šta je u sportu potrebno afirmirati a šta mijenjati. Međutim, ni nacionalni sportski savezi ne koriste u dovoljnoj mjeri sredstva javnog informisanja u svrhu promocije opštih i specifičnih sportskih vrijednosti. Saradnja medija i sportskih organizacija u tom smislu, kao i na pravovremenom i objektivnom izvještavanju o aktuelnim sportskim događajima mogla bi biti na većem nivou.

Volonterizam u sportu je do skoro pratilo nepostojanje odgovarajućih propisa o volonterskom radu, iako većinu kadrova u sistemu sporta čine volonteri. Zbog toga je stihijski rad u sportu bio veoma izražen. Iz tog razloga su se sportske organizacije suočavale sa problemom volonterizma kada su u pitanju organizacije sportskih takmičenja i manifestacija, kao i angažovanje trenerskog kadra.

III OSNOVNI PRINCIPI – NAČELA NA KOJIMA SE ZASNIVA RAZVOJ SPORTA U CRNOJ GORI

Sport u Crnoj Gori zasniva se na principima i standardima koji su utvrđeni u Evropskoj povelji o sportu, Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Konvenciji UN-a o pravima djeteta, Međunarodnoj konvenciji protiv dopinga u sportu, Evropskoj konvenciji o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, Olimpijskoj povelji, Paraolimpijskoj povelji, Evropskom kodeksu o sportskoj etici, Deklaraciji o sportu, toleranciji i fer-pleju, kao i na pravilima međunarodnih sportskih asocijacija.

Na osnovu evropskih principa razvoja sporta i potreba crnogorskog sporta, **vizija** Vlade Crne Gore je da do 2017. godine, Crna Gora postane:

- ***država u kojoj je sport dostupan svakome, a naročito djeci;***
- ***država sa razvijenom sportskom infrastrukturom;***
- ***država vrhunskih sportskih dostignuća;***
- ***država u kojoj je sport činilac razvoja;***
- ***država u kojoj se njeguje sportski talenat;***
- ***država u kojoj su prava i obaveze sportskih subjekata garantovani pravnim normama.***

Iz vizije proizilazi i **misija** koja glasi: „Sport na svim nivoima i u svim oblicima obezbjeđuje fizičku, mentalnu i socijalnu dobrobit građana Crne Gore.“

Uvažavajući definisanu viziju i misiju razvoja crnogorskog sporta, kao i činjenicu da je strateški razvoj i unapređivanje sistema sporta i sa njim povezanih aktivnosti složen i dugoročan proces, ovim Nacionalnim programom se, kao osnov za unapređivanje sistema, utvrđuju **principi – strateška načela** na kojima će se zasnivati ukupni razvoj sporta u Crnoj Gori, i to:

- ***predstavljanje Crne Gore u svijetu, afirmišući njenu kulturu i jačanje nacionalne kohezije;***
- ***razvijanje i jačanje tolerancije i jednakosti svih građana;***
- ***fizički i mentalni razvoj djece i omladine;***
- ***dostupnost sporta svima bez obzira na različitosti;***
- ***pravo na zdravstvenu zaštitu;***
- ***podsticanje i razvoj svih oblika slobode;***
- ***razvoj i primjena naučnih saznanja;***
- ***institucionalna i funkcionalna saradnja sportskih subjekata na svim nivoima.***

IV STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA

Strateški ciljevi razvoja crnogorskog sporta su, prije svega, nastojanje vaspitanja nove generacije (počev od predškolskog doba) koja će, na kraju osnovnog vaspitanja i obrazovanja, biti „sportski pismena“ i kao takva dodatno osposobljena da i sama utiče na integracije Crne Gore u evropske i svjetske, ne samo sportske, tokove.

Saradnja sportskih organizacija sa školama, odnosno sportskih organizacija sa državnim organima i institucijama, omogućava kreiranje sportskih programa djece i mladih. U okviru osnovnog vaspitanja i obrazovanja nivo obaveznosti uključivanja djece u tako ponuđene sportske programe treba da redovnim (po mogućnosti svakodnevnim) bavljenjem fizičkim i sportskim aktivnostima utiče na stvaranje navika zdravog načina života. Na srednjoškolskom i studentskom nivou, pored onog obaveznog dijela, ti programi bi postali stvar dobrovoljnog izbora. Pored tog opšteg nacionalnog interesa, ovim će se programima ostvariti i interesi sportskih organizacija za obučavanje djece u svojim sportovima, izbor perspektivnih sportista i pripremu za sportski trening i takmičenja. Razvoj sporta kao dobrovoljne djelatnosti dostupne svim građanima, a posebno djeci i omladini „sportski opismenjene“ programima fizičkog i sportskog vaspitanja, briga je i interes sportskih organizacija, pri čemu će država, zavisno od materijalnih mogućnosti, podržati takve aktivnosti koje su od javnog interesa.

Sport uspostavljen preko sportskih organizacija najbolje iskazuje sve kvalitete, što proizilaze iz dobrovoljnog udruživanja kao osnov za razvoj ideja i aktivnosti. Kreativnost će se izraziti programima koji će afirmisati sport kao djelatnost od javnog interesa (što podrazumijeva i odgovarajuću budžetsku podršku) i dovesti do sopstvenih izvora finansiranja kao preduslova autonomnog razvoja. Organizovani u sportske organizacije, građani će svoje sportske potrebe i interese ostvarivati putem redovnih treninga i takmičenja. Takav način organizovanja perspektivnim sportistima će omogućiti napredovanje, a ostalima zadovoljstvo učestvovanja u sportskim aktivnostima. Jedan od puteva afirmacije je i razvijanje pokreta „Sport za sve“, što će omogućiti fizičke i sportske aktivnosti svim građanima koji to žele, bez obzira na razlike u godinama starosti, polu ili sposobnosti, pri tom uključujući i lica sa posebnim potrebama. Ovako postavljen sistem sporta težiće i stvaranju vrhunskih sportskih dostignuća, prije svega zbog podsticanja razvoja crnogorskog sporta, činići našu zemlju poželjnim partnerom u međunarodnom sportu, što će predstavljati ukupne vrijednosti Crne Gore u svijetu.

Zadatak Nacionalnog programa je da stvori preduslove i ukaže na puteve za ostvarivanje ciljeva razvoja sporta, koji će biti u funkciji realizacije vizije

crnogorskog sporta u budućnosti. Zbog toga, organizacija djelatnosti sporta u Crnoj Gori polazi od osmišljenog i organizovanog sistema:

- sportskih djelatnosti koje se zasnivaju na fizičkom vaspitanju i sportu kao integralnom dijelu vaspitno-obrazovnog procesa od predškolskog do studentskog uzrasta;
- sporta na dobrovoljnoj osnovi, što podrazumijeva razvoj sporta uz oslonac na sportske organizacije i podršku države programima od javnog interesa.

Razvoj crnogorskog sporta zasnivaće se na postojećim resursima koji će biti nadograđivani i unapređivani. To se odnosi, prije svega, na sportske objekte, prirodno okruženje i stručni kadar. Sportske objekte različite starosti i opremljenosti, nužno je tehnološki osposobiti prema zahtjevima modernog sporta i strategije razvoja određenog sporta u Crnoj Gori. Prirodne ljepote naše države, geografski i klimatski uslovi velika su potencijalna mogućnost za bavljenje raznovrsnim sportovima tokom čitave godine. Stručni kadar i njihovo osposobljavanje stalna su obaveza nacionalnih sportskih saveza i obrazovnih institucija. Pri tome treba usmjeriti posebnu pažnju na savremene trendove u obuci i pripremi sportista, ali i organizovanju i vođenju sporta.

Ovakva koncepcija razvoja sporta podrazumijeva utemeljenost na znanju, upotrebi modernih tehnologija, dobroj organizovanosti i visokoj stručnosti gdje se pretpostavlja naučno-razvojna podrška, definisan sistem sporta na svim nivoima i odgovarajući sistem finansiranja. Dakle, briga o djeci i omladini ostvaruje se, između ostalog, kroz razvoj: uslova za učešće u sportu na nivou škole i univerzitetskih jedinica, sistema „Sport za sve“, takmičarskog i vrhunskog sporta, sportske infrastrukture, kao i kroz demokratizaciju i depolitizaciju sporta.

U cilju daljeg razvoja i unapređivanja sistema sporta u Crnoj Gori utvrđuju se sljedeći **strateški ciljevi** razvoja:

- *uspostavljanje sistema sporta u skladu sa međunarodnim propisima;*
- *razvoj i unapređivanje fizičkog vježbanja djece u predškolskim ustanovama, jačanje školskog i studentskog sporta i uspostavljanje funkcionalnog sistema školskih i studentskih sportskih takmičenja;*
- *planiranje izgradnje i održavanje sportskih objekata;*
- *stvaranje uslova za vrhunsko sportsko postignuće;*
- *uspostavljanje transparentnog sistema finansiranja sporta iz javnih i privatnih izvora i kontrola korišćenja dodijeljenih sredstava;*
- *uspostavljanje mehanizama za povećanje obima bavljenja sportom svih građana, kao i povezivanje aktivnosti sa ekološkim i turističkim projektima, programima i strategijom održivog razvoja;*
- *depolitizacija sporta;*

- *jačanje autonomije sportskih saveza u regulisanju unutrašnjih odnosa i određivanju pravaca razvoja svih sportova;*
- *unapređivanje stručnog rada u sportu;*
- *unapređivanje zaštite svih učesnika u sportu;*
- *ustanovljenje sistema praćenja razvoja sporta;*
- *uspostavljanje sistema licenciranja u sportu;*
- *omasovljavanje učešća građanja u rekreativnom vježbanju i različitim aktivnostima kroz sistem „Sport za sve“;*
- *unapređivanje postojećeg sistema obrazovanja stručnog i naučnog kadra za potrebe sporta i podsticanje primjene naučnih rezultata u sportskoj praksi;*
- *poboljšanje uslova za bavljenje sportom u jedinicima lokalne samouprave;*
- *unapređivanje prostornih, stručnih i administrativnih kapaciteta COK i nacionalnih sportskih saveza;*
- *podsticanje masovnosti ženskog sporta;*
- *smanjenje svih oblika nasilja u sportu i povećanje bezbjednosti na sportskim priredbama;*
- *jačanje uloge medija u promociji bavljenja sportom;*
- *promovisanje volonterizma u sportu.*

Ostvarivanje strateških ciljeva postizaće se preko većeg broja specifičnih ciljeva. S obzirom na razuđenost i raznovrsnost cjelokupnog sistema sporta, kao i na podjelu nadležnosti između većeg broja institucija, Nacionalni program je definisao navedene strateške oblasti kojima je pokriven cjelokupan sistem sporta u Crnoj Gori. Unutar strateških oblasti postavljeni su specifični ciljevi i aktivnosti za postizanje istih. Jedan broj predviđenih aktivnosti doprinosi ostvarivanju specifičnih ciljeva iz dvije i više strateških oblasti, čime se postiže visok stepen efikasnosti.

U pregledu zacrtanih aktivnosti na realizaciji postavljenih ciljeva po strateškim oblastima, navedeni su specifični ciljevi i kratak opis aktivnosti koje su usmjerene ka ostvarivanju specifičnih ciljeva.

V AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI POSTAVLJENIH CILJEVA

1. Sport djece i omladine

Unapređivanje sistema sporta u predškolskim, školskim i visokoškolskim ustanovama odvijat će se na način što će se:

- organizovati seminari za edukaciju nastavnika - profesora fizičkog vaspitanja i realizatora programa školskih sportskih društava i studentskih sportskih društava;

- uspostaviti mreže učesnika u ostvarivanju cjelovitog sistema predškolskog, školskog i studentskog sporta i uspostavljanje kreativnog pristupa u radu sa djecom predškolskog i školskog uzrasta kroz unapređivanje znanja, vještina i sposobnosti predavača u oblasti sportskog vaspitanja;

- povezivati nastava fizičkog vaspitanja i vannastavne sportske aktivnosti kroz saradnju škola sa sportskim savezima i klubovima, radi stvaranja mogućnosti perspektivnim učenicima–sportistima da ostvare vrhunska sportska dostignuća;

- stvarati uslovi za zadovoljavanje potreba djece za igrom i takmičenjem bez obzira na pol, uzrast, rasnu, vjersku pripadnost ili invaliditet;

- pokrenuti inicijative za uvođenje obaveznih programa redovnog fizičkog vježbanja studenata, uz regulisanje posebnog statusa studenata vrhunskih – kategorisanih sportista (upis, ispitni rokovi i sl.).

2. Pravni akti u sportu

Donošenje propisa kojima se efikasnije uređuje oblast sporta, a samim tim i stvaraju bolji uslovi za razvoj sporta i uspješno vršenje sportskih aktivnosti i podizanje pravne sigurnosti sportista i sportskih organizacija postavljeni su kao osnovni cilj za unapređivanje ove oblasti. Osnov za unapređivanje ove oblasti predstavlja novi aktuelni Zakon o sportu i implementacija preporuka Savjeta Evrope, odnosno praćenje evropskog zakonodavstva iz oblasti sporta. Na tom planu:

- donijet će se sva propisana podzakonska akta sa kojima će se obezbijediti potpuna primjena Zakona o sportu i to:

- Pravilnik o bližim uslovima i način sticanja statusa vrhunski sportista;

- Uredba o kriterijumima za utvrđivanje visine naknada i premija za ostvarne sportske rezultate;

- Pravilnik o kriterijumima, načinu i postupku sticanja odgovarajuće kategorije sportiste;

- Pravilnik o bližim uslovima, načinu i postupku dobijanja licence trenera i stručnjaka osposobljenog za rad u sportu;
- Pravilnik o kriterijumima za proglašavanje zaslužnog sportskog radnika Crne Gore;
- Pravilnik o bližim uslovima o ispunjenosti uslova za obavljanje sportske djelatnosti;
- Pravilnik o načinu vođenja Registra, postupku registracije i brisanja iz Registra sportskih organizacija;
- Pravilnik o načinu rada i djelovanja školskih sportskih društava;
- Pravilnik o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti učesnika u sportu;
- Pravilnik o sadržaju, načinu i postupku vođenja evidencija u sportu;
- Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja, čuvanja, održavanja i korišćenja podataka Centralnog registra za sport;
- Pravilnik o načinu i postupku donošenja godišnjeg plana, uslova, mjerila i kriterijuma za dodjelu sredstava i kontrolu nad realizacijom programa.

- osnovaće se Nacionalni savjet za sport kao koordinaciono i stručno tijelo Vlade Crne Gore koje će obezbijediti povezanost i saradnju između vladinog i nevladinog sektora, koordinirati zajedničke aktivnosti za unapređivanje sporta, pratiti i ocjenjivati stanje, projektovati mjere, predlagati obim finansiranja sporta, odnosno pratiti implementaciju Nacionalnog programa razvoja sporta u Crnoj Gori;

- obrazovaće se Nacionalna komisija za borbu protiv dopinga koja će pratiti i koordinirati akcije i predlagati mjere u borbi protiv dopinga u sportu, odnosno primjenjivati konvencije i kodeks WADA i pravila međunarodnih sportskih saveza i MOK u borbi protiv dopinga u sportu;

- podići će se nivo pravne sigurnosti sportista i sportskih organizacija kroz saradnju MPS, COK i NSS, odnosno donošenjem pravilnika o nadležnosti, sastavu i organizaciji Arbitraže;

- usklađivaće se propisi koji uređuju oblast sporta u Crnoj Gori sa propisima EU i strateškim ciljevima sporta u Crnoj Gori.

3. Finansiranje sporta

Uspostaviće se efikasan sistem finansiranja sporta u Crnoj Gori, što će usloviti:

- izradu precizne analize stanja u oblasti finansiranja sporta na osnovu koje će se predložiti određene mjere koje se odnose na poreske olakšice, a koje će Ministarstvo finansija razmotriti prilikom izmjena poreskih propisa;

- (su)finansiranje iz budžeta isključivo programa sporta za koje je utvrđen javni interes na državnom nivou ili na nivou jedinice lokalne samouprave u skladu sa odredbama Zakona o sportu;

- unapređivanje pravila – kriterijuma za dodjelu budžetskih sredstava na osnovu prethodno programiranih planiranih troškova sportskih organizacija, koje treba da prikažu direktne rezultate kojima se ostvaruje opšti interes u oblasti sporta;

- obezbjeđivanje uslova za ostvarivanje transparentnosti sistema finansiranja sporta i uspostavljanja sistema kontrole utroška budžetskih sredstava sportskih organizacija na svim nivoima, putem jedinstvenog softera;

- konstantnu edukaciju i obuku korisnika budžetskih sredstava, o namjenskom utrošku budžetskih sredstava i dostavljanju izvještaja o utrošku ovih sredstava.

4. Sportski objekti

Unapređivanje sportske infrastrukture kao jednog od važnih segmenata ovog Programa, prije svega, ostvariće se unapređivanjem kapaciteta postojećih objekata tj. rekonstrukcijom postojećih sportskih objekata i otvorenih sportskih terena u skladu sa prethodno pripremljenim planovima i programima rekonstrukcije i izgradnje novih sportskih objekata koji zadovoljavaju međunarodne standarde, što će usloviti:

- određivanje prioriteta u rekonstrukciji i izgradnji sportskih objekata u Crnoj Gori uz prethodno definisane kriterijume;

- planiranje potrebnih finansijskih sredstava u budžetu države i jedinica lokalne samouprave i definisanje međusobnih odnosa, prava i obaveza svih učesnika u rekonstrukciji i izgradnji sportskih objekata;

- utvrđivanje jedinstvenog formulara o kategorizaciji i evidenciji sportskih objekata sa ciljem vođenja evidencije o sportskim objektima kako na lokalnom tako i na državnom nivou.

Program za izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju sportskih objekata u Crnoj Gori, uz moguće manje korekcije, čini Master plan ulaganja u infrastrukturu u sektorima obrazovanja, zdravlja, kulture, sporta i državne uprave, koji je utvrdila Vlada Crne Gore. Za sektor sporta, Master planom je definisano sljedeće:

- izgradnja sportske dvorane u Beranama (2011-2013);
- izgradnja sportske dvorane u Kotoru (2011-2013);
- izgradnja gradske sportske dvorane u Ulcinju (2011-2014);
- izgradnja sportske dvorane „Zeta“ (2011-2012);
- rekonstrukcija sportske dvorane u Kolašinu (2011-2013);

- izgradnja otvorenog bazena „Škver“ u Herceg Novom (2011-2012);
- izgradnja sportske dvorane u Gusinju (2011-2013);
- rekonstrukcija bazena „Nikša Bućin“ u Kotoru (2013-2014);
- dogradnja sportskog centra „Ada“ u Pljevljima (2013);
- dogradnja gradskog stadiona „Obilića poljana“ na Cetinju (2014-2017);
- izgradnja sportske dvorane na Žabljaku (2014-2016);
- izgradnja klizališta u Kolašinu (2015-2016);
- rekonstrukcija zatvorenog bazena u Nikšiću (2016-2018);
- rekonstrukcija sportske dvorane na Cetinju (2019-2020).

5. Vrhunski sport

S obzirom na to da je vrhunski sport najvidljiviji segment sistema sporta, a samim tim i pokretač cijelog sistema u promociji zdravog načina života i međunarodnoj promociji države, neophodno je stvoriti uslove, odnosno ambijent za postizanje vrhunskih sportskih rezultata. Na tom planu će se:

- organizovati seminari i radionice za stručno usavršavanje rukovodilaca nacionalnih sportskih saveza (programskog i poslovnog menadžmenta);
- na osnovu programa COK-a obezbijediti optimalni uslovi za pripreme i nastup crnogorskih sportista na Olimpijskim igrama 2012. godine u Londonu;
- identifikovati i testirati svi potencijalni olimpijski kandidati za Zimske olimpijske igre 2014. godine u Sočiju i Ljetnje olimpijske igre 2016. godine u Brazilu i izgraditi programi priprema i nastupa svih kandidata za period od četiri godine i planski finansirati odabrane programe;
- nastaviti podrške organizacije međunarodnih sportskih takmičenja u Crnoj Gori, po standardima međunarodnih sportskih federacija, uz prethodno definisanje liste prioriteta, kao i prava i obaveza po pitanju organizacije i finansiranja međunarodne sportske priredbe, od značaja za državu, između Nacionalnog sportskog saveza, države i lokalne samouprave;
- nastaviti (su)finansiranje redovnih programa Nacionalnih sportskih saveza, stipendiranje perspektivnih sportista – „olimpijskih nada“, opredjeljivanje premija za vrhunske sportske rezultate i naknada vrhunskim sportistima Crne Gore.

6. Rekreativni sport

Kako bi se unaprijedio sistem rekreativnog sporta u Crnoj Gori radiće se na promociji ideje „Sport za sve“ i stvaranju uslova za permanentno stručno usavršavanje kadrova za realizaciju sistema „Sporta za sve“, pri čemu će se:

- sprovoditi kampanje koje će imati za cilj promociju zdravih stilova života u kojima dominira redovna fizička aktivnost;
- organizovati i sprovoditi akcije i manifestacije koje služe aktiviranju pojedinaca u rekreativnom vježbanju u okviru životnih i radnih sredina i ukupnog slobodnog vremena;
- uspostaviti sistem licenciranja stručnjaka iz oblasti rekreativnog sporta i podržati organizovanje stručnih, edukativnih i izdavačkih aktivnosti u vezi sa rekreativnim sportom.

7. Obrazovanje i nauka u sportu

Podići će se nivo obrazovanja stručnog i naučnog kadra za potrebe sporta i podstiće se razvoj nauke u sportu i primjene naučnih rezultata u sportskoj praksi. Na tom planu MPS će u saradnji sa FSFV, COK, NSS raditi na:

- preporukama za unapređivanje obrazovanja i nauke u sportu, sa posebnim usmjerenjima za edukaciju sportista, građana, stručnog sportskog kadra (trenera svih nivoa, profesora sporta i fizičkog vaspitanja), sportskih menadžera i sportskih novinara;
- licenciranje sportskih stručnjaka i unapređivanju sistema usavršavanja stručnog kadra u oblasti sporta;
- definisanju sistema finansijske podrške stručnom i naučnom radu iz oblasti sporta.

8. Sport osoba sa invaliditetom

U cilju unapređivanja uslova za masovnije učešće osoba sa invaliditetom u sportskim aktivnostima i podizanja društvene svijesti o značaju i ulozi sporta osoba sa invaliditetom MPS će u saradnji sa MRSS i POKCG:

- izvršiti preciznu analizu postojećeg stanja sporta osoba sa invaliditetom na osnovu koje će se utvrditi broj sportista i rekreativaca sa invaliditetom i identifikovati sportske organizacije i institucije koje će biti partneri u procesu unapređenja sporta osoba sa invaliditetom;
- kontinuirano raditi na edukaciji roditelja, predstavnika jedinica lokalnih samouprava, obrazovnih institucija i građana o značaju bavljenja sportom osoba sa invaliditetom i činjenici da su osobe sa invaliditetom ravnopravni učesnici sportskih aktivnosti;
- utvrditi posebne kriterijume za (su)finansiranje programa vrhunskog paraolimpijskog sporta, masovnog-rekreativnog sporta osoba sa invaliditetom, uključujući i programe Specijalne olimpijade, sporta gluvih i nagluvih i sporta slijepih i slabovidih;

- obezbijediti optimalne uslove za pripreme i nastupe crnogorskih sportista na Paraolimpijskim igrama 2012. u Londonu i identifikovati i testirati sve paraolimpijske kandidate za Paraolimpijske igre 2016. godine u Brazilu, i izraditi programe priprema i nastupa svih kandidata za period od četiri godine i planski finansirati odabrane programe.

9. Zdravstvena zaštita i doping u sportu

Radi povećanja broja sportista i rekreativaca koji se redovno podvrgavaju sportskom ljekarskom pregledu, unapređivanja naučnoistraživačke djelatnosti u oblasti sportske medicine, unapređivanja zdravstvene zaštite sportista i rekreativaca i unapređivanja sistema antidoping kontrole:

- donijeće se pravilnik kojim će se definisati uslovi za obavljanje zdravstvenih pregleda, vrste i obima pregleda, načina vođenja evidencije i medicinske dokumentacije sportista uključujući učenike i studente koji učestvuju na školskim i studentskim takmičenjima;

- naložiće se svim NSS da propišu obavezu redovnih sportskih pregleda za sve učesnike u sportu u skladu sa zakonom i pravilnikom;

- objedinjavaće se podaci iz periodičnih izvještaja o sistematskim i drugim pregledima učesnika u sportu i koristiti ih za naučne i stručne analize i naučnoistraživački rad usmjeren ka unapređivanju zdravlja sportista u ostvarivanju boljih takmičarskih rezultata;

- sprovodiće se programi edukacije sportskih radnika „klupskih“ i „reprezentativnih“ doktora i sportista o štetnosti i neželjenim efektima dopinga i o alternativama dopingu – suplementaciji uz izradu nacionalnih preporuka za suplementaciju u vrhunskom i rekreativnom sportu Crne Gore:

- obezbijediće se optimalni uslovi za rad Nacionalne komisije za borbu protiv dopinga u sportu na dosljednoj primjeni Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu.

10. Žene u sportu

Na planu ostvarivanja rodne i polne ravnopravnosti i masovnosti ženskog sporta i stvaranja sredine u kojoj će se djevojčice i žene društveno afirmisati u sportskom ostvarivanju na svim nivoima, MPS u saradnji sa COK-om će:

- definisati i sprovesti program informisanja o koristima bavljenja sportom i kontinuirane edukacije o zdravstveno korisnim uticajima sporta na žensku populaciju svih starosnih grupa;

- organizovati tribine i kampanje radi podizanja svijesti trenera, sportskih rukovodilaca, roditelja i sportista o ozbiljnosti problema nedovoljne angažovanosti žena u sportskim organizacijama;
- sufinansirati putem konkursa programi za unapređivanje ženskog sporta sa ciljem većeg i aktivnijeg angažovanja žena u sportu, sa aspekta takmičarskih, trenerskih i upravljačkih uloga u sportu.

11. Sprečavanje nasilja u sportu

U cilju smanjenja svih oblika nasilja u sportu, povećanja bezbjednosti na sportskim priredbama i potencijalnih rizika za pojavu novih izgreznika, MPS i UPCG će u saradnji sa NSS-om:

- analizirati, pratiti i primjenjivati međunarodne standarde u organizovanju institucionalnih mehanizama za borbu protiv nasilja u sportu;
- utvrditi plan razvoja mjera prevencije po kojem će se, između ostalog, sprovoditi program edukacije djece i omladine odnosno navijača i navijačkih grupa o posljedicama nasilja u sportu;
- pratiti, evidentirati, analizirati i preduzimati mjere protiv pojave nasilja na sportskim priredbama.

12. Mediji i sport

Zbog jačanja uloge medija u promociji bavljenja sportom i saradnje sportskih organizacija sa medijima, kao i promovisanja stručne sportske literature u medijima; MPS i COK će u saradnji sa NSS-om:

- uspostaviti bolju saradnju sa Udruženjem sportskih novinara Crne Gore i urednicima sportskih redakcija svih crnogorskih medija kako bi se omogućila značajnija promocija sporta kao zdravog načina života i približio sport građanima, posebno onim koji do sada nijesu pokazivali interes za sport;
- podsticati i podržavati permanentno stručno usavršavanje sportskih novinara na planu objektivnog izvještavanja o pozitivnim stranama sporta;
- ustanoviti mehanizme kojima će se podizati nivo obrazovanja zaposlenih u sportskim organizacijama o značaju i modelima saradnje sa medijima uz omogućavanje dostupnosti podataka o radu i planovima COK-a i NSS-a što će usloviti obavezu ažuriranja svojih internet sajtova;
- na osnovu konkursa pružiti podršku izdavaštvu stručne literature iz oblasti, sportskog novinarstva fizičkog vaspitanja i menadžmenta u sportu.

13. Volonterizam u sportu

U skladu sa brojnim pozitivnim iskustivima u organizaciji velikih međunarodnih takmičenja i po ugledu na slične sisteme u Evropi, urediće se sistem volonterizma u sportu, na način što će MPS u saradnji sa sportskim organizacijama:

- podržati zakonsko uređivanje volonterskog rada;
- podsticati učešće djece, omladine i građana u sportu kroz volonterske aktivnosti i vršiti promociju ideje volonterizma kroz edukaciju i promotivne kampanje;
- uspostaviti jedinstvenu volontersku mrežu za oblast sporta, kako bi se zadovoljile potrebe za volonterima pri organizaciji budućih sportskih priredbi;
- radi adekvatne valorizacije volonterskog rada, uspostaviće mehanizme za vrednovanje volonterskog rada u sportu.

14. Sport u jedinicama lokalne samouprave

U cilju poboljšanja uslova za bavljenje sportskim aktivnostima i unapređivanja stručnog rada u sportskim organizacijama i institucijama na teritoriji JLS, između ostalog realizovaće se sljedeće:

- formiraće se baza podataka svih subjekata u JLS koji su zaduženi za sport kao i sportskih objekata na teritorijama JLS uz definisanje potreba građana vezano za sport i sportsku infrastrukturu, na nivou JLS;
- izradiće se prijedlozi akata koji regulišu sistem školskih takmičenja na kojima se u velikoj mjeri, bazira sport u lokalnim samourpavama i jasnije se definisati učešće JLS u izgradnji, adaptaciji, rekonstrukciji i održavanju sportskih objekata, uključujući i školske sportske objekte i terene;
- organizovaće se kampanja na nivou JLS koja će afirmisati, ukazati na važnosti i podići nivo svijesti građana o značaju i efektima rekreativnog vježbanja;
- organizovaće se seminari i radionice za stručno usavršavanje rukovodilaca, odnosno organa upravljanja (programskog i poslovnog menadžmenta) u oblasti sporta na teritoriji JLS;
- unaprijediće se rad sportskih organizacija koje realizuju sportske programske aktivnosti u JLS i motivisaće se da svoje programe ostvaruju u saradnji sa NSS.

VI OKVIRNI KRITERIJUMI ZA FINANSIJSKO VREDNOVANJE PROGRAMA OD JAVNOG INTERESA

Nacionalni program, to jest aktivnosti na realizaciji postavljenih ciljeva, definišu realne procjene (su)finansiranja na državnom i dijelom na lokalnom nivou, koje treba ubuduće sve više da preuzme ulogu značajnijeg (su)finansijera. Prema tome, procjenjivanje „pokrivanja troškova“ aktivnosti na realizaciji postavljenih ciljeva Nacionalnog programa i ocjene vrijednosti posebnih programa, iznesene za sve korisnike, samo unose red, racionalnost i ekonomičnost.

Programi od javnog interesa se (su)finansiraju u skladu sa Zakonom o sportu, odnosno Pravilnikom o načinu i postupku donošenja godišnjeg plana, uslova, mjerila i kriterijuma za dodjelu sredstava i kontrolu nad realizacijom programa (u daljem tekstu: Pravilnik). Potrebna sredstva za implementaciju Nacionalnog programa na državnom nivou određuje i utvrđuje Vlada Crne Gore odnosno Skupština Crne Gore, a za nivo opština potrebna sredstva određuje i utvrđuje jedinica lokalne samouprave odnosno Skupština opštine na osnovu godišnjih programa razvoja sporta.

Osnov za donošenje godišnjeg programa sporta, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou dat je u članu 11 Zakona o sportu gdje su propisani poslovi od javnog interesa. Takođe, kao osnov za donošenje godišnjeg progama sporta su strateški ciljevi i aktivnosti na realizaciji postavljenih ciljeva razvoja sporta, definisani ovim Nacionalnim programom, kao i predlozi programa sportskih subjekata. Dakle, potrebe i interesi građana u oblasti sporta za čije se ostvarivanje obezbjeđuju sredstva u budžetu države su:

- obezbjeđivanje uslova za pripreme, učešće i ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata sportista na Olimpijskim igrama, Paraolimpijskim igrama i drugim velikim međunarodnim sportskim takmičenjima;
- aktivnosti COK-a i Nacionalnih sportskih saveza, preko kojih se ostvaruje javni interes u oblasti sporta;
- izgradnja, opremanje i održavanje sportskih objekata koji su od posebnog značaja za razvoj sporta na području Crne Gore;
- naučni skupovi i istraživačko-razvojni i naučnoistraživački projekti u sportu;
- unapređivanje stručnog rada i stručnog osposobljavanja u oblasti sporta;
- unapređivanje zaštite zdravlja sportista;
- promocija i podsticanje bavljenja sportom u svim segmentima stanovništva Crne Gore;
- sprečavanje negativnih – sociopatoloških pojava u sportu (nasilje i nedolično ponašanje);

- organizacija međunarodnih i nacionalnih sportskih priredbi od značaja za Crnu Goru;
- međudržavna i međunarodna sportska saradnja, aktivnosti na ispunjavanju međunarodnih obaveza u oblasti sporta;
- obezbjeđivanje uslova za organizovanje i održavanje školskih i studentskih sportskih takmičenja na nivou Crne Gore;
- sakupljanje i distribucija relevantnih informacija u oblasti sporta i izdavanje sportskih publikacija od nacionalnog značaja;
- aktivnosti sportskih kampova za perspektivne sportiste i sportskih centara, koji su od posebnog značaja za Crnu Goru;
- stipendije za sportsko usavršavanje perspektivnih sportista – Olimpijskih nada;
- nacionalna priznanja, premije i naknade za vrhunske sportske rezultate i poseban doprinos razvoju i afirmaciji sporta;
- djelatnosti i programi pravnih lica za oblast sporta čiji je osnivač država.

Prijedlozi programa sportskih subjekata kojima se ostvaraje javni interes u sportu odobravaju se, a visina sredstava za dodjelu utvrđuje, na osnovu Pravilnika, a u skladu sa sljedećim uslovima i okvirnim kriterijumima:

- *nosilac programa treba da obezbijedi za realizovanje programa dio sopstvenih sredstava (princip sufinansiranja);*
- *program se (su)finansira u iznosima i pod uslovima koji obezbjeđuju da se uz najmanji utrošak sredstava iz budžeta Crne Gore postignu planirani rezultati (princip racionalnosti);*
- *program se mora odnositi na oblasti utvrđene članom 11 Zakona o sportu i strateškim ciljevima i aktivnosti na realizaciji postavljenih ciljeva razvoja sporta iz ovog Nacionalnog programa;*
- *sport u okviru kojeg se realizuje program treba da je od posebnog značaja za Crnu Goru;*
- *nosilac programa mora da bude registrovan u skladu sa Zakonom, da isključivo ili pretežno posluje na neprofitnoj osnovi, da ima sjedište u Crnoj Gori, da je direktno odgovoran za pripremu i izvođenje programa, da je prethodno obavljao djelatnost najmanje dvije godine i da je sa uspjehom realizovao odobreni program iz prethodne godine;*
- *nosilac programa ne može da: bude u postupku likvidacije, stečaja i pod privremenom zabranom obavljanje djelatnosti, ima blokadu poslovnog računa, poreske dugove ili dugove prema organizacijama socijalnog osiguranja; bude u posljednje*

dvije godine pravosnažno kažnjen za prekršaj ili privredni prestup u vezi sa njegovom djelatnošću;

- *prioritet imaju programi koji su strukturne i razvojne prirode;*
- *između programa organizovanja, odnosno učešća na sportskim priredbama, prioritet imaju programi koji se odnose na sportske priredbe koje su višeg ranga;*
- *između programa učešća na velikim međunarodnim sportskim priredbama priorite imaju programi čijom realizacijom se očekuje postizanje plasmana u prvu trećinu takmičara po rezultatima;*
- *prioritet imaju programi COK-a i nacionalnih sportskih saveza u odnosu na ostale sportske organizacije i organizacije za obavljanje sportske djelatnosti;*
- *pri odobravanju sredstava mora se utvrditi da li se predloženi program finansira ili će se finansirati iz drugih javnih sredstava;*
- *aktivnosti i mjere moraju, po pravilu biti u okvirima Nacionalnog programa;*
- *program mora biti u skladu sa opštim aktima podnosioca prijedloga programa i sportskim pravilima;*
- *prijedlog programa i podnijeta dokumentacija mora da ispunjava propisane formalne uslove, a navedeni podaci moraju biti potpuni i istiniti;*
- *ne smije da postoji osnovna sumnja u realizovanje programa;*
- *program treba da odgovara uobičajenim mjerilima koja određuju broj učesnika u programu i resurse potrebne za realizaciju određene vrste programa, uključujući i potrebna novčana sredstva.*

Ministarstvo prosvjete i sporta Pravilnikom bliže uređuje: sadržinu i obrazac prijedloga programa i dokumentaciju koja se uz prijedlog podnosi, sadržinu i obrazac izvještaja o realizaciji programa, način i postupak odobrenja programa i dodjele sredstava, način i postupak kontrole i analize realizacije odobrenih programa.

Jedinica lokalne samouprave preko svojih organa, u skladu sa Pravilnikom, uređuje bliže uslove, kriterijume i način i postupak dodjele sredstava iz budžeta jedinice lokalne samouprave, za zadovoljenje programa građana u oblasti sporta na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

Programi u oblasti sporta kojima se naročito zadovoljavaju potrebe građana u jedinicama lokalne samouprave su:

- podsticanje i stvaranje uslova za unapređivanje „Sporta za sve“, odnosno bavljenja građana sportom, posebno djece, omladine, žena, starijih osoba i osoba sa invaliditetom;
- izgradnja, održavanje i opremanje sportskih objekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave, a posebno javnih sportskih terena u stambenim naseljima ili u njihovoj blizini i nabavka sportske opreme i rekvizita;
- organizacija sportskih priredbi od posebno značaja za jedinicu lokalne samouprave;
- sportski razvoj talentovanih sportista i unapređivanje kvaliteta stručnog rada sa njima;
- učešće sportskih organizacija sa teritorije jedinice lokalne samouprave u međunarodnim klubskim takmičenjima;
- predškolski i školski sport (rad školskih sportskih sekcija i društava, opštinska, gradska i međuopštinska školska sportska takmičenja);
- djelatnost pravnih lica činilaca sistema sporta, ustanova i drugih organizacija u oblasti sporta čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave;
- aktivnosti sportskih organizacija i organizacija za obavljanje sportske djelatnosti na teritoriji jedinice lokalne samouprave od posebnog značaja za jedinicu lokalne samouprave, u zavisnosti od toga da li je odgovarajući sport od značaja za jedinicu lokalne samouprave, koliko sportista okuplja, u kojoj mjeri se unapređuje stručni rad, u kojem rangu takmičenja sportska organizacija učestvuje i u kojoj mjeri se povećava obuhvat bavljenja građana sportom;
- unapređivanje zaštite zdravlja sportista i obezbjeđivanje adekvatnog sportsko-zdravstvenog obrazovanja sportista, posebno mladih, uključujući i antidoping obrazovanja;
- stipendiranje za sportsko usavršavanje kategorisanih sportista, posebno perspektivnih sportista;
- sprečavanje negativnih - sociopatoloških pojava u sportu;
- edukacija, informisanje i savjetovanje građana, sportista i pravnih lica činilaca sistema sporta o pitanjima bitnim za odgovarajuće bavljenje sportom;
- periodična testiranja (eurofit testovi), sakupljanje, analiza i distribucija relevantnih informacija za adekvatno zadovoljavanje potreba građana u oblasti sporta na teritoriji jedinice lokalne samouprave, istraživačko-razvojni projekti i izdavanje sportskih publikacija;
- unapređivanje stručnog rada u pravnim licima činilacima sistema sporta sa teritorije jedinice lokalne samouprave i podsticanje

zapošljavanja vrhunskih i kategorisanih sportista, trenera i stručnjaka osposobljenih za rad u sportu sa teritorije jedinice lokalne samouprave;

- racionalno i namjensko korišćenje sportskih objekata u svojini jedinice lokalne samouprave, kroz odobravanje njihovog korišćenja i dodjelu sportskim organizacijama odgovarajućih termina za treniranje;
- nagrade i priznanja za postignute sportske rezultate i doprinos razvoja sporta.

Za zadovoljavanje potreba građana u oblasti sporta u jedinicama lokalne samouprave, na nivou opštine, jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju u budžetu odgovarajuća sredstva.

VII SPROVOĐENJE NACIONALNOG PROGRAMA

Razvoj sporta u Crnoj Gori, kroz sprovođenje Nacionalnog programa, predstavlja veliki izazov za sve subjekte društva. Zato, sve subjekte koji djeluju u sportu, pa i one izvan njega, treba stalno podsticati na utvrđivanje jedinstvenih stavova koncepta sprovođenja programa od javnog interesa, odnosno programa koji su definisani strateškim ciljevima. Kada se svi društveni subjekti posvete ostvarivanju i realizaciji programom predviđenih rješenja, kako na nivoima lokalne samouprave tako i na nivou države, moći će se pristupiti objektivizaciji i verifikaciji faktora i činjenica od kojih će zavisiti karakter programa, tempo njegove realizacije i sadržaji operativnih programa. Dakle, osnovne pretpostavke neophodne za prihvatanje i primjenu Nacionalnog programa, kao i za njegovu uspješnu realizaciju jesu odgovarajuće vođstvo, široka politička, socijalna i medijska podrška, kao i društveni koncenzus o neophodnosti prihvatanja osmišljenog koncepta. Pri tome, jaka politička volja i podrška javnosti predstavljaju najneposrednije faktore uspjeha.

Sprovođenje Nacionalnog programa zasniva se na racionalnom povezivanju upravnih, stručnih, organizacionih i realizatorskih zadataka. Međutim, za uspješnu implementaciju Nacionalnog programa biće neophodno da se proces reformi i modernizacije u oblasti sporta vodi iz jednog centra, sve do momenta kada će svi učesnici u procesu biti osposobljeni da proces dalje vode sami, svako u svojoj oblasti. Zbog toga će uloga Ministarstva prosvjete i sporta i Nacionalnog savjeta za sport biti ključna i višestruka, pri čemu će prioritete imati sljedeći poslovi: praćenje razvoja i primjene Nacionalnog programa; praćenje sprovođenja, napretka aktivnosti i procjene uspješnosti, uz mogućnost modifikovanja aktivnosti Nacionalnog programa u skladu sa

eventualno izmijenjenim okolnostima; i obezbjeđivanje finansijskih sredstava za sprovođenje Nacionalnog programa.

Prema tome, veoma važan faktor u primjeni Nacionalnog programa je koordiniran rad Ministarstva prosvjete i sporta i Nacionalnog savjeta za sport, prije svega sa:

- nadležnim ministarstvima za zdravlje, rad i socijalno staranje, uređenje prostora, unutrašnje poslove – policija, turizam, zaštitu prirodne sredine i finansije;
- organima jedinica lokalne samouprave;
- univerzitetima u Crnoj Gori, posebno sa Fakultetom za sport i fizičko vaspitanje;
- Crnogorskim olimpijskim komitetom i Paraolimpijskim komitetom Crne Gore;
- Savezom školskih sportkih društava Crne Gore, Sportskim savezom univerziteta Crne Gore, Crnogorskim savezom „Sport za sve“ i ostalim nacionalnim sportskim savezima.

Vlada Crne Gore će najmanje jednom godišnje, po pravilu u januaru mjesecu, na osnovu informacije Ministarstva prosvjete i sporta razmatrati sadržinu, obim i procjenu vrijednosti aktivnosti na realizaciji postavljenih sportsko-razvojnih ciljeva.

Dakle, Vlada Crne Gore preko svog resornog organa uspostavlja partnerski odnos, prije svega, sa nacionalnim sportskim savezima, Crnogorskim olimpijskim komitetom i jedinicama lokalne samouprave. To znači da država, u svim svojim segmentima, preuzima aktivnu ulogu u vođenju brige za sport kao djelatnosti od javnog interesa i to ne samo deklarativnom podrškom, već konkretnim podsticajnim mjerama, ovu djelatnost značajnije unapređuje.

Zbog svih navedenih razloga i pozitivnih posljedica koje će proisteći implementacijom Nacionalnog programa, stvariće se pretpostavke za brži razvoj sporta u Crnoj Gori.

VIII AKCIONI PLAN

Akcionim planom za sprovođenje Nacionalnog programa razvoja sporta u Crnoj Gori za period od 2012. do 2016. godine (u daljem tekstu: Akcioni plan) postiže se dalja razrada navedenih strateških ciljeva, koja se prije svega ogleda u definisanju aktivnosti i rokova kojima će se ostvariti ciljevi Nacionalnog programa.

Veliki broj aktivnosti navedenih u Akcionom planu predstavljaju redovne aktivnosti Ministarstva prosvjete i sporta, koje se na ovaj način sistematizuju i transparentno prikazuju kao dio cjelovitog sistema sporta. Akcioni plan definiše ciljeve, ali zadržava određeni, visok nivo opštosti pri određivanju aktivnosti. To je planski urađeno s obzirom na dinamiku društvenih procesa i sistema sporta, kao i na nemogućnost preciznijeg projektovanja budžeta za naredne godine koji će biti raspoloživ sportu. Predviđeno je da se na osnovu Akcionog plana i očekivanog budžeta za sljedeću godinu, pred kraj svake kalendarske godine, pripremaju godišnji operativni planovi, koji će detaljnije razrađivati predviđene aktivnosti.

U tabelarnom prikazu aktivnosti, po strateškim oblastima, za period 2012-2016. godine izvršena je sistematizacija specifičnih ciljeva, aktivnosti, indikatora, nosilaca aktivnosti, izvora finansiranja sa orjentacionim iznosom sredstava za 2012. godinu i vremenskog okvira pomoću kojih će se vršiti praćenje sprovođenja Nacionalnog programa, odnosno Akcionog plana.

TABELARNI PRIKAZ AKTIVNOSTI ZA PERIOD 2012-2016. GODINE

1. Sport djece i omladine

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Uspostavljanje savremenog sistema sporta u predškolskim, školskim i visokoškolskim ustanovama	Formiranje radne grupe koja će se baviti modernizacijom sistema sporta u predškolskim, školskim i visokoškolskim ustanovama	Formirana radna grupa	MPS, SŠSDCG, SSUCG	MPS 2000€	2012.
	Analiza stanja u predškolskom, školskom i univerzitetskom sportu sa potrebama sportskih objekata, opreme i rekvizita	- Urađena i objavljena analiza stanja i potreba sportskih objekata opreme i rekvizita za školski sport	MPS	MPS 2000€	2012.
	Priprema preporuka za unapređivanje nastave fizičkog vaspitanja u školama	- Izdate preporuke za unapređivanje nastave fizičkog vaspitanja	MPS, UPFK i SŠSDCG	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012-2013.

	Priprema preporuka za unapređivanje sporta u predškolskim ustanovama	- Izdate preporuke	MPS, UPFK i SŠSDCG	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Priprema preporuka za unapređivanje studentskog sporta	- Izdate preporuke	MPS, UCG, UDG, UM	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Priprema preporuka za uspostavljanje jedinstvenog sistema takmičenja u školskom sportu na svim nivoima	- Izdate preporuke	MPS, SŠSDCG i SSUCG	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012-2013.
Promovisanje sporta djece i omladine	Raspisivanje konkursa za (su)finansiranje kampanja i programa školskog sporta na godišnjem nivou	- Broj (su)finansiranih programa i kampanja	MPS, SŠSDCG, SSUCG	MPS 200.000 €	2012-2016.
	Pokretanje internet sajta sa temama sporta i rekreacije djece i omladine	- pokrenut sajt	MPS, SŠSDCG, SSUCG i UPFK	MPS 3.000€	2013.
Podizanje kapaciteta školskih i studentskih sportskih organizacija	Priprema preporuka za unapređivanje rada školskih i studentskih sportskih društava	- utvrđene preporuke	MPS, SŠSDCG, SSUCG i UPFK	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.

2. Pravni akti u sportu

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Usklađenost propisa koji uređuju oblast sporta u Crnoj Gori sa propisima EU i strateškim ciljevima razvoja sporta u Crnoj Gori	Priprema teksta podzakonskih akata koji se na osnovu Zakona o sportu donose	- Donijeti svi podzakonski akti	MPS	MPS 8.000 €	2012.
	Učešće u pripremi preporuka Savjeta Evrope za područje sporta	- Implementiranje preporuka SE	MPS i MSP	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012-2016.
Podignuti nivo pravne sigurnosti sportista i sportskih organizacija	Pripremne radnje na formiranju arbitraže u sportu	- Formirana arbitraža	MPS, COK NSS	MPS 5.000 €	2012.

3. Finansiranje sporta

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Stvaranje uslova za uspostavljanje efikasnog sistema finansiranja sporta u Crnoj Gori	Analiza postojećeg stanja finansiranja sporta na državnom nivou i jedinicama lokalne samouprave	- Urađena stručna analiza postojećeg stanja finansiranja sporta	MPS,MF, JLS	MPS 1.000 €	2012.
	Izrada unificiranih obrazaca za finansiranje programa sportskih organizacija	- Usvojen obrazac za (su)finansiranje programa sportskih organizacija	MPS, JLS	MPS 1.500 €	2012.

	Izrada prijedloga skupa poreskih olakšica za sportske organizacije	- Izrađen prijedlog skupa poreskih olakšica za sportske organizacije	MPS, MF	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Izrada prijedloga propisa iz oblasti finansiranje sportskih organizacija na državnom i lokalnom nivou	- Usvojen odgovarajući propis za finansiranje sportskih organizacija	MPS, JLS	MPS 1.000 €	2012.
Stvaranje uslova za uspostavljanje sistema kontrole utroška budžetskih sredstava sportskih organizacija, na svim nivoima	Izrada internih akta kojima će se sportske organizacije obavezati da na kraju svake budžetske godine dostave izvještaj o pravdanju budžetskih sredstava	- Usvojen dokument kojim će se sportske organizacije obavezati za dostavljanje izvještaja o pravdanju budžetskih sredstava	MPS	MPS 1.000 €	2012.
	Organizacija stručnih skupova i seminara o finansiranju sportskih organizacija, praćenju i kontroli trošenja bužetskih sredstava	- Broj održanih stručnih skupova i seminara o finansiranju programa sportstskih organizacija - Broj relevantnih učesnika	MPS, MF	MPS 3.500 €	2012-2016.

	Izrada i implementacija softvera kojim će se pratiti finansijski tokovi sportskih organizacija u Crnoj Gori	Implementiran softver za praćenje finansijskih tokova sportskih organizacija	MPS, COK i NSS	MPS 3.000 €	2012-2013.
--	---	--	----------------	----------------	------------

4. Sportski objekti

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Stvoriti uslove za sistemsko planiranje i adaptacije sportskih objekata	Analiza stanja sportskih objekata u Crnoj Gori uključujući i školske sportske objekte	Obavljena stručna analiza sportskih objekata	MPS i JLS	MPS 2.000 €	2012.
	Kategorizacija sportskih objekata u Crnoj Gori	Obavljena i objavljena kategorizacija sportskih objekata	MPS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2013.
	Definicije prioriteta u izgradnji i adaptaciji sportskih objekata do 2020. god.	Sastavljena lista prioriteta u adaptaciji sportskih objekata i pripremljen i objavljen plan izgradnje sportskih objekata do 2020.g	MPS i NSS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2013.

	Stvaranje jedinstvenog sistema evidencije sportskih objekata	Izgrađen program matične evidencije sportskih objekata	MPS	MPS 2.000 €	2013.
Izraditi nacionalni trening centar	Priprema projekta i finansijske konstrukcije za izgradnju nacionalnog trening centra	Usvojen projekat izgradnje i program finansiranja izgradnje nacionalnog trening centra	MPS, MF i COK	MPS, DJR i Međunarodne organizacije 5.000 €	2015.

5. Vrhunski sport

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Pripremljeni programi priprema za Olimpijske igre 2012, 2014. i 2016. g.	Prirediti listu sportista koji su identifikovani kao evidentni učesnici Olimpijskih igara 2012. god.	Objavljena lista sportista evidentnih učesnika Olimpijskih igara 2012. god.	COK i NSS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Prirediti listu sportista koji su indentifikovani kao potencijalni učesnici Olimpijskih igara 2014. i 2016.	Objavljena lista sportista potencijalnih učesnika Olimpijskih igara 2014. i 2016.god.	COK i NSS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2013.
	Utvrđivanje programa za testiranje i praćenje stanja i razvoj forme sportista potencijalnih učesnika Olimpijskih igara 2014. i 2016. god.	Utvrđen program za testiranje i praćenje forme sportista potencijalnih učesnika OI	COK, NSS i FSFV	MPS 2.000 €	2013.
	Pripremiti listu takmičenja	Objavljena lista	COK i NSS	Ne zahtijeva	2013.

	i očekivanih rezultata prije Olimpijskih igara	takmičenja sa očekivanim rezultatima u ciklusu prije OI		dodatno finansiranje	
	Izraditi plan finansiranja na osnovu liste takmičenja i očekivanih rezultata u ciklusu prije Olimpijskih igara	Donesen i objavljen plan finansiranja	MPS i COK	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2013-2016.
	Izraditi program priprema i testiranja potencijalnih učesnika Olimpijskih igara 2014 i 2016. god.	Izrađen program priprema i plan testiranja potencijalnih učesnika	MPS, COK i NSS	MPS 6.000 €	2013.
Uspješno organizovati međunarodna sportska takmičenja na teritoriji Crne Gore	Definisati kriterijume i liste prioriternih takmičenja u Crnoj Gori na godišnjem i četvorogodišnjem nivou	Objavljeni kriterijumi i lista prioriternih takmičenja u Crnoj Gori	MPS i NSS	MPS 2.000 €	2012-2016.
	Definisanje protokola o pravima i obavezama za organizaciju i finansiranje međunarodne sportske priredbe između NSS, MPS i JLS	Broj potpisanih protokola	MPS, NSS i JLS	MPS 2.000 €	2013.
	Podrška organizaciji prioriternih međunarodnih sportskih priredbi	Broj (su)finansiranih međunarodnih sportskih priredbi	MPS, NSS i JLS	MPS 90.000 €	2012-2016.
Ustanovljen sistem podrške vrhunskom sportu	Organizacija seminara i radionica za stručno usavršavanje rukovodilaca	Broj organizovanih seminara i radionica i broj učesnika na njima	MPS i NSS	MPS 8.000 €	2012-2015.

	NSS				
	Stipendiranje perspektivnih sportista - „Olimpijske nade“ i opredjeljivanje naknada za vrhunske sportiste	Broj stipendiranih sportista i iznos stipendija na godišnjem nivou kao i broj i iznos opredjeljenih naknada	MPS,COK i NSS	MPS 600.000 €	2012-2016.
	Program premija za ostvarene sportske rezultate i nacionalnih nagrada za poseban doprinos razvoju i afirmaciji sporta	Broj i iznos dodijeljenih premija i nacionalnih priznanja i nagrada na godišnjem nivou	MPS,COK i NSS	MPS 150.000 €	2012-2016.
	Program finansiranja redovnih programa NSS i klubova usmjerenih ka vrhunskom sportu	Broj finansiranih redovnih programa i iznos dodijeljen za te programe na godišnjem nivou	MPS i NSS	MPS 2.850.000 €	2012-2016.
	Izrađene i objavljene lične karte NSS	Broj objavljenih ličnih karti NSS	MPS i NSS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.

6. Rekreativni sport

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Definisati i sistematizovati potrebe rekreativnog sporta na	Formiranje radne grupe za unapređivanje rekreativnog sporta u	Formirana radna grupa	MPS i CSSS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.

nivou Crne Gore	Crnoj Gori				
	Istraživanje o stanju rekreativnog sporta u Crnoj Gori	Sprovedeno i objavljeno istraživanje	MPS i CSSS	MPS 2.000 €	2013.
	Definisanje i sistematizovanje potrebe rekreativnog sporta na nivou Crne Gore	Definisane, sistematizovane i objavljene potrebe rekreativnog sporta	MPS i CSSS	MPS 2.000 €	2013.
Promocija rekreativnog sporta kroz ideju sport za sve	Podrška organizaciji kampanja koje služe aktiviranju građana u rekreativnom vježbanju	Broj realizovanih kampanja na godišnjem nivou	MPS i CSSS	MPS 5.000 €	2012-2016.
	Izrada sporazuma o saradnji sa medijima	Broj potpisanih sporazuma o saradnji	MPS, USNCG i Određeni mediji	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012-2013.
Uspostavljen sistem licenciranja u oblasti rekreativnog sporta	Definisanje nadležnosti i načina licenciranja u oblasti rekreativnog sporta	Usvojen pravilnik o licenciranju stručnih lica u rekreaciji	MPS i CSSS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Podrška organizaciji stručnih, edukativnih i izdavačkih aktivnosti vezanih za sportsku rekreaciju	Broj stručnih i edukativnih skupova i broj stručnih publikacija sportske rekreacije	MPS i CSSS	MPS 3.000 €	2012-2016.
Uspostavljen sistem podrške programima iz sportske rekreacije	Raspisivanje konkursa za (su)finansiranje programa sportske rekreacije	Broj realizovanih programa na godišnjem nivou	MPS	MPS 60.000 €	2012-2016.

7. Obrazovanje i nauka u sportu

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOS TI	IZVORI FINANSIRA NJA	VREMENS KI OKVIR
Unaprijeđen postojeći sistem obrazovanja stručnog i naučnog kadra	Formiranje radne grupe za unapređivanje obrazovanja i nauke u sportu	Formirana radna grupa	MPS i FSFV	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Sprovođenje istraživanja u ovoj oblasti uz učešće naučno nastavnog kadra u praksi i stručnog iz prakse u nastavni	Utvrđen i objavljen prijedlog preporuka i angažman većeg broja stručnjaka iz prakse u nastavni	MPS i FSFV	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2013.
Sprovedena kategorizacija sportskih stručnjaka i unaprijeđen sistem usavršavanja stručnog kadra u sportu	Izrada kriterijuma za kategorizaciju sportskih stručnjaka	Usvojeni kriterijumi za kategorizaciju sportskih stručnjaka	MPS, COK, FSFV i NSS	MPS 1.500 €	2013.
	Izrada sporazuma o saradnji Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje sa COK i NSS	Broj potpisanih sporazuma o saradnji	MPS, COK, NSS i FSFV	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
Uspostavljen sistem podrške stručnom i naučnom radu	Raspisivanje konkursa za stručne i naučne programe u oblasti sporta	Broj finansiranih programa	MPS	MPS 10.000 €	2012-2016.

8. Sport osoba sa invaliditetom

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Stvoreni uslovi za masovnije učešće osoba sa invaliditetom u sportkim aktivnostima	Analiza postojećeg stanja sporta osoba sa invaliditetom	Urađena analiza	MPS, POK	MPS 1.000 €	2012.
	Utvrđivanje broja sportista i rekreativaca osoba sa invaliditetom	Utvrđen broj osoba sa invaliditetom-sportista i rekreativaca	MPS, POK	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
Stvaranje uslova za uspostavljanje stalne saradnje NSS sa sportskim organizacijama osoba sa invaliditetom	Organizovanje radnih sastanaka i okruglih stolova sa predstavnicima sportskih organizacija osoba sa invaliditetom i predstavnicima NSS	Broj održanih radnih sastanaka i okruglih stolova i učesnika na njima	MPS, POK	MPS 2.500 €	2013.
Stvaranje uslova za uključivanje većeg broja stručnjaka iz oblasti sporta u rad sa sportistima osoba sa invaliditetom	Organizovanje edukativnih aktivnosti za sportske stručnjake osoba sa invaliditetom	Broj održanih stručnih skupova i seminara i broj učesnika na njima	MPS i POK	MPS 2.500 €	2012-2016.
Stvoreni uslovi za unapređivanje inkluzije u školama, putem sporta	Izrada preporuka za korišćenje sporta u cilju promocije inkluzije u školama	Usvojene preporuke	MPS i POK	MPS 1.500 €	2013.

9. Zdravstvena zaštita i doping u sportu

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Unaprijeđena zdravstvena zaštita sportista i rekreativaca	Izrada analize o dostupnosti usluga sportske medicine i kvaliteta istih	Objavljena analiza	MPS, MZ i ULJSM	MPS i MZ 2.000 €	2013.
	Izrada vodiča dobre prakse i stručno-metodoloških uputstava vezanih za oblast specifičnih ljekarskih pregleda sportista	Izrađen vodič sa stručno metodološkim uputstvima	MPS, MZ i ULJSM	MPS i MZ 2.000 €	2013.
	Učešće u unapređivanju programa jedinstvene evidencije ljekarskih pregleda učesnika u sportu	Usvojen unaprijeđen program jedinstvene evidencije ljekarskih pregleda	MPS, MZ i ULJSM	MPS i MZ 1.500 €	2012.
Povećan broj sportista i rekreativaca koji se redovno podvrgavaju sportskom ljekarskom pregledu	Uključivanje obaveznog redovnog ljekarskog pregleda za sve učesnike u sportu kroz pravilnike nacionalnih sportskih saveza	Obavezan sportski ljekarski pregled naveden u takmičarskim pravilnicima nacionalnih sportskih saveza	MPS, NSS	MPS i MZ 1.500 €	2012-2016.
Unaprijeđena stručna i naučnoistraživačka djelatnost u oblasti	Korišćenje podataka o ljekarskim pregledima učesnika u sportu za	Broj naučnih i stručnih radova i broj održanih stručnih	MPS, MZ i ULJSM	MPS i MZ 2.000 €	2012-2016.

sportske medicine	izradu naučnih i stručnih analiza	skupova			
	Edukacija sportskih radnika o štetnosti i neželjenim efektima dopinga i o alternativama dopinga - suplementaciji	Broj održanih seminara, prisutnih sportista, ljekara i sportskih stručnjaka na seminarima, broj izdatih publikacija o štetnosti i neželjenim efektima dopinga	MPS, MZ, ULJSM i NADK	MPS 10.000 €	2012-2016.
	Intenziviranje periodičnih testiranja učesnika u sportu	Povećan broj testiranja i radova priređenih na osnovu prikupljenih podataka	MPS, MZ, ULJSM i NADK	MPS i MZ 15.000 €	2012-2016.
Unaprijeđen sistem anti-doping kontrole	Sprovođenje antidoping kontrole	Broj kontrolisanih sportista	NADK	MPS 10.000 €	2012-2016.
	Izrada nacionalnih preporuka za suplementaciju u sportu	Usvojena nacionalna preporuka za suplementaciju u sportu	MZ i NADK	MPS 2.000 €	2012.
	Podizanje kapaciteta Nacionalne komisije za antidoping	Broj stručnih skupova i izdatih radova od strane članova Komisije za antidoping	NADK	MPS 10.000 €	2012-2016.

10. Žene u sportu

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Razvijen sistem istraživanja o učešću žena u sportu	Sprovođenje istraživanja i procentualno učešće žena u sportu	Sprovedeno i objavljeno istraživanje	MPS i COK	MPS 1.000 €	2012-2013.
Ostvarena rodna i polna ravnopravnost i masovnost žena u sportu	Raspisivanje konkursa za (su)finansiranje programa učešća žena u sportu	Broj finansiranih programa	MPS	MPS 20.000 €	2012-2016.
	Proglašenje dana ženskog sporta kada će se dodjeljivati nagrade za najveće ženske sportske uspjehe u prethodnoj godini	Proglašen dan ženskog sporta	MPS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012.
	Izrada analize zastupljenosti i angažovanosti žena u sportskim organizacijama i institucijama	Objavljena analiza	MPS	MPS 2.000 €	2012.

11. Sprečavanje nasilja u sportu

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Uspostavljena saradnja ministarstava koja se	Rad na formiranju Savjeta za borbu protiv nasilja	Formiran Savjet, broj sastanaka Savjeta i	MPS, MUP-UPCG, NSS	MPS	2012.

bave pitanjem sprečavanja nasilja na sportskim priredbama		broj usvojenih preporuka		3.000 €	
	Praćenje i analiza pojava nasilja na sportskim priredbama	Izrađena godišnja analiza	MPS i MUP-UPCG	MPS 2.000 €	2012-2016.
Uspostavljena saradnja sa NSS po pitanju sprečavanja nasilja na sportskim priredbama	Putem radnih sastanaka prikupiti i obraditi prijedloge NSS po pitanju sprečavanja nasilja na sportskim priredbama	Broj održanih sastanaka i dokumentovanih prijedloga NSS	MPS i NSS	MPS 2.000 €	2012-2016.
Pružena adekvatna alternativa nasilnom navijanju	Edukacija navijača i navijačkih grupa	Broj organizovanih predavanja za navijače	MPS i NSS	MPS 2.000 €	2012-2016.
	Podsticanje navijanja za nacionalne selekcije	Sprovedena kampanja promovisanja navijanja za nacionalnu selekciju	MPS, COK i NSS	MPS 2.500 €	2012-2016.
	Kampanja afirmacije pozitivnog klupskog navijanja	Sprovedena kampanja afirmacije pozitivnog klupskog navijanja	MPS, COK i NSS	MPS 1.500 €	2012-2016.

12. Mediji i sport

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Ustanovljeni mehanizmi za osposobljavanje i stručno usavršavanje novinara	Sastavljena lista aktivnih sportskih novinara i aktivno učestvovanje u organizaciji stručnog usavršavanja sportskih novinara	Sastavljena lista aktivnih sportskih novinara i broj ostvarenih akcija njihovog stručnog usavršavanja	MPS i USNCG	MPS 1.500 €	2012.

	Organizacija stručnog usavršavanja za sportske novinare	Broj održanih kurseva polaznika i predavača	MPS, USNCG i FSFV	MPS 3.000 €	2012-2016.
Uspostavljen mehanizam kojim će se podizati nivo obrazovanja zaposlenih u sportskim organizacijama o medijima	U program nacionalnog seminara za trenere uvrstiti i predavanja o medijima u sportu	Broj predavanja o medijima na nacionalnom seminaru i broj zaposlenih koji su pohađali seminar	MPS i USNCG	MPS 1.500 €	2012-2016.
Obezbijeđena dostupnost podataka o radu i planovima NSS	Organizovati radne sastanke generalnih sekretara NSS sa predstavnicima medija	Broj prisutnih sekretara i predstavnika medija kao i broj organizovanih sem.	MPS, NSS i USNCG	MPS 2.500 €	2012-2016.
	Obavezati NSS da jednom mjesečno organizuju „otvorena vrata“ za medije i pripremaju mj.izvještaje za medije	Broj NSS koji redovno organizuju ove aktivnosti, broj pripadnika medija koji posjećuju ovakve događaje i kvalitet pripremljenih materijala	MPS, NSS	NSS 5.000 €	2012-2016.
Omogućena veća promocija sporta kao zdravog načina života i približiti sport građanima	Pokretanje emisije na Javnom servisu koja će se baviti promocijom rekreativnog sporta, sporta kao zdravog načina života, borbom protiv dopinga i promocijom „malih“ sportova	Početak emitovanja emisije i njen rejting	MPS i Javni servis	MPS 10.000 €	2013.

	Plan konkursa za (su)finansiranje izdavačkih projekata iz oblasti sporta	Pokrenut program konkursa i utvrđen broj realizovanih projekata	MPS	MPS 10.000 €	2012-2016.
	Učešće u obilježavanju međunarodnih dana posvećenih određenim temama	Broj podržanih manifestacija	MPS	MPS 8.000 €	2012-2016.

13. Volonterizam u sportu

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Uređen sistem volonterizma u sportu	Promovisanje ideje volonterizma kroz edukaciju i promotivne kampanje i podsticanje učešća djece, omladine i odraslih u sportu kroz volonterizam	Broj kampanja i edukativnih prezentacija	MPS, COK, NSS i JLS	MPS 1.500 €	2012-2016.
Uspostavljena jedinstvena volonterska mreža za oblast sporta	Povezivanje sistema školstva, omladinskih organizacija i privrednog sektora sa sportskim organizacijama	Broj predstojećih takmičenja i potrebnih volontera kao i broj sportskih organizacija zainteresovanih za volontere	MPS, NSS i JLS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012-2016.
	Formiranje jedinstvene baze podataka volontera	Broj volontera po opštinama	MPS, JLS, NSS	MPS	2013.

	u sportu po opštinama			2.000 €	
Uspostavljen mehanizam za vrednovanje volonterskog rada u sportu	Izrada preporuka za vrednovanje volonterskog rada kroz priznanje znanja i radnog iskustva stečenog volontiranjem	Povećanje procenta zainteresovanih za volontiranje u odnosu na prethodni period	MPS, JLS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2013.

14. Sport u jedinicama lokalne samouprave

CILJ	AKTIVNOSTI	INDIKATOR	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	VREMENSKI OKVIR
Uspostavljen sistem saradnje svih zainteresovanih strana i plan aktivnosti za unapređivanje razvoja sporta u JLS	Formiranje baze podataka o akterima zaduženim za razvoj sporta i stanje postojeće infrastrukture u opštinama	Formirana jedinstvena baza podataka o akterima i postojećoj sportskoj infrastrukturi na nivou JLS	MPS, JLS	MPS i JLS 3.000 €	2012.
	Definisanje potreba građana u oblasti sporta u JLS i usklađivanje sa finansijskim programima	Broj izgrađenih strateških dokumenata o potrebama građana u oblasti sporta u JLS	MPS, JLS	MPS i JLS 1.500 €	2013.
Unapređivanje sistema školskog sporta u JLS	Uspostavljanje saradnje i definisanje nadležnosti između MPS i JLS	Potpisan protokol saradnje između MPS i JLS	MPS i JLS	Ne zahtijeva dodatno finansiranje	2012-2013.
	Izrada prijedloga akata koji regulišu sistem školskog sporta	Utvrđeni pravilnici koji definišu sistem školskih sportskih takmičenja	MPS, SŠSDCG i JLS	MPS 1.000 €	2012.
	Unapređivanje učešća JLS	Povećan procenat	MPS,	JLS	2012-2016.

	u organizaciji opštinskih i međuopštinskih sportskih takmičenja	sredstava koji se iz budžeta JLS izdvaja za školski sport i broj organizovanih školskih sportskih takmičenja	SŠSDCG i JLS	3.000 €	
Unapređivanje sistema rekreativnog sporta u JLS	Sprovođenje programa unapređivanja sporta za sve	Broj kampanja koje promovišu rekreativni sport, medijske kampanje, rekreativne manifestacije kao i procenat populacije koja se bavi rekreativnim sportom	MPS, CSSS, JLS	MPS i JLS 1.500 €	2012-2016.
	Sprovođenje konkursa za (su)finansiranje programa unapređivanja rekreativnog sporta	Broj realizovanih programa	MPS, CSSS, JLS	MPS i JLS 5.000 €	2012-2016.
Unaprijeđen rad sportskih organizacija koje realizuju sportske programe u JLS	Usavršavanje kadrova sportskih organizacija i profesora fizičkog vaspitanja u JLS	Broj učesnika iz sportskih organizacija, profesora fizičkog vaspitanja i JLS kao i broj realizovanih zajedničkih projekata	MPS, JLS	MPS i JLS 3.000 €	2012-2016.
Unaprijeđeno planiranje, izgradnja, adaptacija i održavanje sportskih objekata	Uspostavljanje standarda u oblasti izgradnje sportskih objekata i jedinstvene baze podataka postojećih objekata	Usvojeni standardi i druge vrste regulative i uspostavljena baza podataka	MPS, JLS	MPS i JLS 2.000 €	2013.

	Unapređivanje učesća JLS u izgradnji, adaptaciji, rekonstrukciji i održavanju sportskih objekata	Broj sportskih objekata i sportskih terena, uključujući i školske, koji se koriste	MPS, JLS	MPS i JLS 2.000 €	2012-2016.
--	--	--	----------	----------------------	------------

SKRAĆENICE

UN	Ujedinjene nacije
EU	Evropka unija
MOK	Međunarodni olimpijski komitet
WADA	Svjetska antidoping agencija
MPS	Ministarstvo prosvjete i sporta
MZ	Ministarstvo zdravlja
MVP	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
MF	Ministarstvo finansija
MRSC	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave
UPCG	Uprava policije Crne Gore
COK	Crnogorski olimpijski komitet
POK	Paraolimpijski komitet Crne Gore
NSS	Nacionalni sportski savez
FSCG	Fudbalski savez Crne Gore
KSCG	Košarkaški savez Crne Gore
OSCG	Odbojkaški savez Crne Gore
RSCG	Rukometni savez Crne Gore
CSSS	Crnogorski savez sport za sve
FSFV	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
UCG	Univerzitet Crne Gore
UDG	Univerzitet Donja Gorica
UM	Univerzitet Mediteran
SŠSDCG	Savez školskih sportskih društava Crne Gore
SSUCG	Studentski savez univerziteta Crne Gore
UPFK	Udruženje pedagoga fizičke kulture
ULJSM	Udruženje ljekara sportske medicine
NADK	Nacionalna antidoping komisija
USNCG	Udruženje sportskih novinara Crne Gore
DJR	Direkcija javnih radova
JLS	Jedinica lokalne samouprave